

యువకవిసమితి ప్రచురణము ౨

*

కావ్యావళి

*

సోమరాజు ఇందుమతీదేవి

సర్వస్వామ్యములు
కవయిత్రీవి

శైల నాలుగు అకాల
తపాల విశ్ణులు

చిత్రకారులు :

య్యత

అడివి బాపిరాజుగారు,
బి. ఏ., బి. యల్.

ప్రథమ ముద్రణము

౧౯౩౬

ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల,
బె జ వా డ .

వలయువారు :

కొండపల్లి గోపాలరావు దేశముఖ్, అనిశెట్టిపల్లి,
భద్రాచలంకోడ్డు రైల్వేస్టేషన్, N. S. R.
లేక

యువకవిసమితి, కలువపాముల, కృష్ణాజిల్లా.

విజ్ఞప్తి :

ఈసంపుటి నా కవితాకుమారియొక్క శైశవదశ. నైసర్గికమును
అనిర్వచనీయమునునగు వాత్సల్యమందె యుండుట నాదశా
విపరిణామమున కెట్టియత్నమును చేయ మనసుపచ్చినదికొదు.

ముద్రాణసమయమున దగ్గఱనెయుండి యన్నివిధముల దోష
రహితముగ చేయుట కెట్టియవకౌశలములు లేనందుకు వగచుచు
తత్కారణమున దొరలిన లోపములను దయతో మన్నింప
పాఠకులకు వేడికొలు.

వివిధరీతులవెల్లివిరియుచున్న యీనాటి సారస్వతమున చాల
భాగము సరళాదేశాదులు, రేఫ శకటరేఫాది విభేదములు
సాటింపకుండుటయే తద్విషయికమగు నుపేక్షాభావమున
సంపుటియందు దానము.

పుస్తకము నామూలాగ్రము చదివి ప్రవేశికను రచించి,
అ ప్రాయముల నొసంగి, ముఖచిత్రమును చిత్రించి, అన్ని
విధముల నాదరభావమునుజూపిన పూజ్యులకు నమోవాకములు.

ధాత - ఉగాది

ఇందుమతీదేవి

ప్ర వే శి క:

శ్రీరంగపతి భర్త, *ఇందిర భార్య. ఈ దాంప మిక్కడ నక్కడ సరిపోయినది. తొలిపద్యముననే శ్లేషకు గూడ వీలిచ్చినది. ఇట్లు చక్కగా కుదురుటగూడ ఒకానొక పుణ్య పరిపాకమే. ఈ యభేదాధ్యవసాయము కవయిత్రికి సర్వం కష్టమైన యనుమతిలేనిది. తన భర్త రంగనాథుడే. ఈ రంగ నాథుడు మనుష్యుడేకాని భగవంతుడుకాడు. తనభర్తకురంగ నాథునకు సామ్యము గుణాదులయందు, భర్తకౌత్కృప్త్యము సంపాదించుటయందు, తనభర్తయందు తనకు గల గౌరవాతి శయము ప్రకటించుటకొరకుగాని తన ప్రాణేశ్వరత్వము నందు గాదు. ఇదియొకచిత్రము. చైతన్యలకును, వైష్ణవులకును వీరి యుపాసనవేళ, జీవుడు స్త్రీ, పరమేశ్వరుడు పురుషుడు. ఆళ్వారులందఱు ఉత్తమనాయకలు. తన తిరువాయ్మొళి యను గ్రంథములో తిరుప్పానాళ్వారు, తాను నాయక తనతల్లి దూతిక. భగవంతుని ముందు భక్తులందఱు స్త్రీలే. పురుషవిభేదము లేదు. ఇది వైష్ణవమతము. కాని కవయిత్రి అద్వైతమతస్థురాలు. జ్ఞాతవ్యమైనవస్తువు బ్రహ్మపదార్థము. బ్రహ్మ విదాది పరిష్టాంతమైన యొక మహానుభూతిని పొందు టకు, జన్మపరంపర సాధనాహేతువు. తానెత్తిన జన్మయందు తనకు విధింపబడినకర్మ ఆసాధనామార్గము. భగవంతుడు తన యుపాసనాధిదైవతము. అతడు భర్తకాడు. అందుచేత, ఈమె వేణుగోపాలుని తన భర్తయని పిలువదు. నీవు తండ్రివి నన్ను కూతుగా చూచుకొను మనును. తమ దంపతులకు ననో

* కవయిత్రికి చిన్న నాటిపేరు.

న్యాయసూత్రము నాయన వృద్ధి చేయవలయును. ఇదియొక విలక్షణ మైన యుపాసనామార్గము. గోపికలు కామోత్కంఠతచేత, కంసుడు భయముచేత, తదితరులు తదితరభావములచేత ఉద్దామ ధ్యానగర్భితులై హరిని జెందిరి. దేవ యశోదలు భగవంతుని పుత్రునిగా భావించి తల్లితనము సాధనగా చేసికొనిరి. కూతురు తనము సాధనగా చేసికొన్నది కనివిని యెరుగము. ఈకవయిత్రి సాధనామార్గ మిట్టి క్రొత్తది.

ఈమార్గము సర్వాంగసుందరముగా గూడ నున్నది. శంకరాదులు పోయిన మార్గమునే యీమెగూడ ననుసరించినది. పూజాపద్ధతి, శంకరాదులది. రచనాపద్ధతి, పూర్వాంధ్ర శతకరచయితలది. ఈమె యుపాసనలో ప్రధానమైనది మానసికపూజ. పతిభక్తిచివర, శతకముచివర, ఆమానసికపూజ విస్తరింపబడియుండుటయే దీనికి నిదర్శనము. రంగనాథ స్తుతి యందుగూడ నిది కలదు.

సామాన్యముగ రచనలో నొకయుత్తమస్థితి పొందిన తరువాత గాని కవులకు శిల్పదృష్టికుదురదు. ఈ గ్రంథ విషయమున రచన నిర్దుష్టమై యొకస్థాయికి పట్టినదని చెప్పుటకు వీలులేదు. రచనకన్న శిల్పదృష్టియే యీకావ్యముల యం దెక్కువ పరిణతమైనట్లు తోచెడిని. పతిభక్తి నడిమి యూర్ములు తీర్చిదిద్దినట్లున్న వి. ఒకపరిస్థితి దీసికొని దానిని చిట్ట చివరదాక వివరించి ఔచిత్యము చెదరిపోకుండ నీయూర్ములు రచింపబడినవి.

కావ్యమునందు ప్రధానముగా ఆనందము సమకూర్చెడివానిలో పాత్రయొక్క మనోభావములను జెల్లడిచేయుట యొకటి. ఆజెల్లడిచేయుట రెండువిధములు: తాను తనకన్న న్నమైన పరిస్థితులుగల యొక వ్యక్తిని సృష్టించి తన మేధాశక్తి

చేత అతని మనోభావములను యథార్థప్రాయముగ సృష్టించుట మొదటిది, తానే నాయకుడై తన మనోభావములను చిత్రించుట రెండవది. రెండవది స్థూలదృష్టికి తక్కువగా కనిపించును. ఈదృష్టియే భావకవిత్వమునందు కొంత నిరాదరణమునకు హేతువు. స్వమనోభావములను గూడ హృదయంగమముగా చెప్పుట ఉత్తమమైన కవితాబుద్ధి లక్షణమే. పురుషుని విషయమున, ఔను - కాదు. స్త్రీ విషయమున తప్పకుండ నగును. భార్యనో, నాయికనో చూచి, పురుషుని వేదన సర్వకౌవ్యములయందు తోచుచున్నది. భర్తనుగూర్చి భార్యయొక్క భావములెట్టివో తెలియజెప్పు కౌవ్యములంతగా లేవేమో! పూర్వగ్రంథములయందు స్త్రీపాత్రలు లేరాయన్నచో, ఉన్నారు. అవి యలంకారశాస్త్రపు వరపడులు. ఇచ్చటనో ఒక పతివ్రతయైన స్త్రీ తన మనోభావములను విప్పి చెప్పుచున్నది. ఇట్టిది తెలుగులో నిదివరకు లేదు. క్రొత్త పెండ్లికొడుకు అత్తవారింటికి పోయి తన మఱదలి తొంగి తొంగి చూచిన చూపులు రమ్యముగా వర్ణించిన యాధునిక కవులున్నారు. భర్త యింటికి వచ్చినప్పుడు క్రొత్త పెండ్లి కూతురెట్లు భావించునో ఆ క్రొత్తవిషయ మీ కౌవ్యమునందు గలదు. ఆమె పతిదేవతయగుట నారచనలో తేలికతనము కన్న మన్నతత్వ మెక్కువ కనిపించుచున్నది. భర్త పొరుగుూరు పోయినప్పుడు స్త్రీమనోభావములు వర్ణించుట వేరొక యూర్మిలోనికథ.

రంగనాథస్తుతి మృదువైన పాకములోనున్నది. దీనికి రెండు కౌరణములు. కవయిత్రి స్త్రీ; ఛందస్సు ద్విపద. ఆమెకు వృత్తరచనయందు చేయితిరుగలేదు. ద్విపదలో తిరిగినట్లు

కనిపించుచున్నది. దీనికి కారణము రచయితృశక్తి, ఛందశ్శక్తి, సన్నిహితములుగా నుండుట. ఈమె పతిభక్తియందు గీతము లలో చూపించిన శిల్పచాతుర్యము ద్విపదలో ప్రదర్శించినచో నది యెక్కువపరిణతమై కన్పించవచ్చును. ఆమెబుద్ధియు శక్తియు సుకుమారములు. ద్విపదయొక్క ఛందస్సు కొద్దిది; సుకుమారమైనది. రెంటికి నెక్కువసన్నిహితత్వముగలదు.

ఈమెయాధునిక కవులరచనల బాగుగ నెరుగును 'నీకు పూవులు గుచ్చి దండవేయుదును' అన్నశతక సీసపద్యమున పానుగంటివారి రాధాకృష్ణయందలి యొక సపద్యములోని ఛాయ; మరికొన్నిచోట్ల చిలకమర్తివారిఛాయలుగలవు. పూర్వ శతకకవుల మార్గములును ననుసరింపబడినవి. ముత్తముమీద ననుకరణము తక్కువ; స్వతంత్రత యెక్కువ.

రచనలో కుదిరీకుదురని పద్ధతి. కొన్నిపద్యములు మిక్కిలి పేలవములు; మరికొన్ని చిక్కనిశైలిగలవి. అంతయు కలిపి చూచినచో కవిత యొకమహామార్గమునుగూర్చి పోవుచున్నట్లు కనిపించును. ఆవిఫలించు సూచనలుగూడ కలవు.

ఈమెయందు మరొకదివ గుణము కనిపించుచున్నది. అది యార్షమైనబుద్ధి. ఈమెపతిభక్తి వట్టి ప్రాప్తునిష్ప్రేమ జన్యము గాక యార్షమతావలంబితాజన్యముగా కనిపించును. భగవంతుని యజ్ఞమయునిగా చెప్పుట దీనికి ప్రబలసాక్ష్యము. కృష్ణనియష్టభార్యలు భగవంతుని సేవింతురని చెప్పునట్టి కొన్ని శతక సీసపద్యములలో ఆమె మనోవృత్తి యొకవిచిత్రమ్యత గలిగించుకొనుచున్నది. ఆర్షబుద్ధి వీరియింటి సంప్రదాయము. దానియం దాశ్చర్యములేదు గాని తొలుత చెప్పిన యీమె

యుపాసనాపద్ధత్యం దాశ్చర్యము గలదు. భర్తయందలి
 ఏకాభిరతి జన్మపరంపరావసానమైన బ్రహ్మపదార్థనిశ్చేతవ్య
 నిశ్చలైక బుద్ధికి మార్గముగా పూర్వులు శాసించినది. దాని నీమె
 యింతసుష్మగా నాచరించుట పురాజన సంస్కారవిశేషఫలము.

ఈమెపతిభక్తి యొకమాలయైనచో చివరి వద్యము మేరుపూస.
 లక్ష్మీదేవి లోకములేలగల శక్తిగలదట, కాని విష్ణుదేవున
 కొదిగి పురుషున కధికత నిచ్చుచున్నదట. ఈమె యీభావ
 ములో పాఠకునకొక విచిత్రమూర్తిగా భాసించుచున్నది. ఇది
 యాధునిక స్త్రీలోకమున కొక యుపదేశము.

ఇట్టి దివ్యబుద్ధికి భర్తయైన ఆరంగారావుగారు అదృష్టవంతుడు.
 తెలుగునాటికి తొల్లిటిగొప్పతనము సిద్ధించవలయునన్నచో
 నిట్టిస్త్రీలు బహుధా వెలయవలయును.

మచిలీపట్టణము

5-3-1936

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ. ఎమ్. ఏ.

*

పండితాభిప్రాయములు

ఆంధ్రసాహిత్య చక్రవర్తి
బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహకవిగారు

శ్రీమతి సోమరాజు ఇందుమతీదేవిగారు రచించిన గోపాలశతకము, పతిభక్తి, రంగనాథస్తుతి, * శాకుంతలాభ్యుదయమునను గ్రంథములలోనిపద్యములఁ జదివించుకొని వింటిని. ఈమె నివాసస్థానము నిజామురాజ్యములోని రుద్రాక్షపల్లి. ఈమెబాల్యమునుండియు సంస్కృతాంధ్రభాషలఁ జదువుకొని, చక్కని పాండిత మా భాషలలో సంపాదించి కవిత్వము జెప్పనారంభించిన యువమణి. ఈమె కవిత్వము సలక్షణమై నిరుష్ణమై లలితమై మనోహరముగా నున్నది. కల్పనలు చాలచోట్ల హృదయంగమముగా నున్నవి. ఇట్లు మనోహరమైన కవిత్వము జెప్పుచున్న యీ కౌంతారత్నమునకుఁ బరమేశ్వరుఁడు దీర్ఘాయురారోగ్యములిచ్చి యితోధికముగా నాజ్ఞయసేవ సేయించుఁగాక.

రాజమహేంద్రవరము

2- 2- 9 5.

చి. ల. నరసింహము

*

* నుందు ప్రకటింపబడును.

కింకవీంద్ర ఘటాపంచానన, విద్యత్కవి, బాలసరస్వతి
బ్రహ్మ చైత్యపితృ వెంకటేశాస్త్రిశతావధానిగారు

ఐమత్పరదేవతాయై నమః

1 వేణుగోపాలశతకము 2 పతిభక్తి 3 రంగనాథస్తుతి
4 శాకుంతలాభ్యుదయము, అను నీనాల్గుపాత్రములను హరి
రామలింగేశాస్త్రి నాకు వినిపింపఁగా సావకాశముగా
వింటిని. ఈపాత్రములను రచించిన దొక కవయిత్రీ. ఈపె
నివాసగ్రామము నిజామరాములోని రుద్రాక్షపల్లె. ఈపె
సువాసిని. కవిత్వము నిరుష్టమై మిక్కిలి మృదువుగానుండి
ముద్దులొల్కుచున్నది. ఈపె పుట్టింటివారు కాళ్లూరివారు,
జమిందార్లు. అత్తవారింటిపేరు సోమరాజువారు, భర్తపేరు
రంగారావుగారు. ఈపెమాత్రమే కాక ఆన్న గోపాలరావు
గారుగూడ కవియగుట చే నీకుటుంబము కవితాకుటుంబ మనుకొ
వలయును. ఈపె కవిత్వపు శైలిచూచిన సంస్కృతభాషా
వాసన యేకొంచెమో కాక విశేషించియున్నట్లు తెలియ
నయ్యెడిని. పతిభక్తి, దైవతభక్తి-యివి యీమె కవిత్వమునందు
మిక్కిలిగా వివరింపఁబడియున్నవి...భగవంతుఁ డీపెకు
దీర్ఘ సువాసినీత్వము ననుగ్రహించి యింకను నిట్టి కబ్బములను
పెక్కులు రచించునట్లు చేయుటయేకాక ఇహలోకానంద
ములలో ముఖ్యమగు సత్సంతానభాగ్యమునుగూడప్రసాదించుఁ
గాకయని యాశీర్వచించుచు నింతతో ముగించుచున్నాఁడను.

కడియము

3-12-35

చైత్యపితృ వెంకటేశాస్త్రిశతావధాని

శతావధానులు

బ్రహ్మశ్రీ వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారు

బ్రహ్మశ్రీ కాళ్లూరు జోగారావుగారి ఉపాసన వారిపుత్రి
ఇందుమతీ దేవిగారి కవితగా ఫలించుట చూచి తనిసితిని. ఈమె
శిల్పమున ఒక పవిత్రరూపము గోచరించినది.

సూరవరం

2-2-36

వేలూరి శివరామశాస్త్రి

*

ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్పండితులు

బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు

శ్రీమతి సోమరాజు ఇందుమతీదేవిగారు రచించి ప్రకటించి
పంపిన కావ్యావళి యను పద్యకావ్య సంపుటము చదివి యా
నందించితిని. ఆంధరి పతిభక్తి, రంగనాథస్తుతి, వేణుగోపాల
శతకము అను మూడును, ఆమె త్రికరణశుద్ధితోడి యైహిక
కాముష్మికపరతకుఁ దార్కాణములై యొప్పుచున్నవి. యువతీ
మణుల కుదాహరణప్రాయమైన యామె పవిత్రజీవిత మా
కావ్యావళిఁ బ్రతిఫలించుచున్నది. కవితయు మ దుమధురమై
సరళశైలి నలరారుచున్నది.

విశాఖపట్టణము

28-2-36

మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి

*

౪

అంధ్రవిశ్వకళాపరిషదాంధ్రకళాప్రధానులు

మహారాజు

పింగ . లక్ష్మీకాంతకవిగారు, ఎం. ఏ.

శ్రీమతి సోమరాజు ఇందుమతీదేవిగారు రచించిన “కౌవ్య వళి”ని ఆమూలాగ్రము చదివితని. ఇందు పతిభక్తి, శ్రీరంగ నాథస్తుతి, వేణుగోపాలశతకము అనేడి మూడు ప్రకరణములు గలవు. ఈ మూడింటను, అంతర్వాహినిగా ప్రసరించుచున్న భావ మొక్కటియె. అది స్వచ్ఛమైన అనురాగము. ఈ భావమే పతిగతమైనపుడు ప్రణయముగాను, పరమేశ్వర గతమైనపుడు భక్తిగాను వ్యక్తమగుచున్నది. పరమార్థమున ఈ రెంటికిని భేదములేదని ఆర్యులతలంపు. కవయిత్రికి ఈ ధర్మరహస్యము చక్కగా అవగతమైనటుల గ్రంథము సర్వత్ర విదితమగుచున్నది. ఈ రచన కౌవ్యగుణముచేతను, వస్తు తత్త్వముచేతను సాత్త్వికమై యొప్పారుటచే సర్వధా ఉత్తమశ్రేణి నధిష్ఠించుచున్నది. శైలియు, సుబోధకమై, ప్రసన్నమై, అపేలవమై పూలమాలవలె వాసించుచున్నది. ఈమె యింతకంటెను గుణాధికతగల కౌవ్యముల రచించి అంధ్ర భారతి నలంకరించుగాక.

విశాఖపట్టణము

2- - 9.6

పి. లక్ష్మీకాంతం

ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్పండితులు

బ్రహ్మ వర్ణుల చినసీతారామస్వామిశాస్త్రిగారు

శ్రీమతి యిందుమతీదేవిగారిచే రచితమగు కావ్యావళినిజదివితని. ఇందలికవితారీతి మృదుమధురమై హృదయంగమమైయున్నది. పాతివ్రత్యమున కాదర్శప్రాయమైయున్న హిందూదేశము లోని సతీమణులు ముఖ్యముగ నవలంబించు పతిభక్తియు దైవ భక్తియు నిందు సర్వతోముఖముగఁ గవయిత్రిగారిచేఁ బ్రదర్శింపఁబడి యుండుటంజేసి ప్రస్తుతము ప్రబలుచున్న ప్రాచీన కియ్యది యత్యంతోపకారకమై సమాదరణపాత్రమగు చున్నది. ఇందలి కృతిత్రయములోఁ బతిభక్తియనెడి భాగమే యగ్రస్థానమున నెలకొల్పఁబడుటంజేసి స్త్రీలకుఁ బతిభక్తియే ప్రథమగణ్యమని విశదమగుచున్నది.

కవితాకళాప్రియుండగు భగవంతుఁడు కవయిత్రిగారికితోధిక భాషాకృషిపరతయు సాభాగ్యయురారోగ్య వృద్ధియుఁ బ్రసాదించి సప్తసంతానకలితసంపత్తి ననుగ్రహించుఁగాక.

విశాఖపట్టణము

- - 9 6

వర్ణుల చినసీతారామస్వామిశాస్త్రి

మహారాజరాజశ్రీ శ్రీరాజావేంకటాద్ర్యప్పరావు
బహద్దరు జమీందార్ గారు

ఈ గ్రంథమునందుగల ప్రతిభాగమును మధురకోమలకాంత
పదావళిగలదై చదువంజడువ మానసానందదాయకమై యొప్పు
టయేగాక శ్రీపురుషులకెల్లఱకును నపరిమితమగు పతిభక్తిని
శ్రీపతిభక్తినిగూర్పజాలియున్నది. గ్రంథము చదువ మొద
లిడినచో సాంతమగువఱకును నితరధ్యానమునువదలి మనస్సు
తదేకనిష్ఠమైయుండి, ఇక్షుఖండమునందువలె రసము సం
పూర్ణమై మధురరసవరియైయొప్పుచుండును.

॥ కొవ్వవళి న్గడు కాంక్షతోఁబరియింప
సతులకుఁబతిభక్తి సాంద్రతఁగను
కొవ్వవళి న్గడు కాంక్షతోఁబరియింప
భగవత్స్వరూపంబు ప్రథితమగును
కొవ్వవళి న్గడు కాంక్షతోఁబరియింప
ప్రకృతిసాందర్యంబు భద్రమొసగు
కొవ్వవళి న్గడు కాంక్షతోఁబరియింప
గ్రంథకర్తృమనోఘనత తెలియు

గీ॥ నహహ యింతటిభక్తిమహత్త్వయుక్త
వాక్చమత్కృతి నెవరైనబల్కగలరె
వేణుగోపాలుగుణతతి న్వేదిధముల
మానసాసనమందుంచి మధురఘణితి.

ఇట్టి లోకోపకారక గ్రంథముల రచించి పొగడ్తఁగన్న వీరికి
నభంగుర విభూతిని శ్రీ శోభనాద్రి లక్ష్మీ నృసింహస్వామి
వారు, సకలాష్టసిద్ధి పూర్వకముగా నొసంగి, యాచంద్ర
తారార్కముగా రక్షించుచుందురుగాకయని ప్రార్థించు
చున్నాను.

నూజవీడు

8-3-36

వారి యనుమతిని పంపినవారు

బొమ్మకంటి వీరరాఘవాచార్యః
ఉయ్యూరు యస్టేటు ఆస్థానీ విద్వాన్

బ్రహ్మశ్రీ పాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు

శ్రీమతి సోమరాజు ఇందుమతీదేవిగారు రచించిన ‘కౌవ్యవళి’
యను ఖండకౌవ్యమును సావధానముగాఁ జదివి యానందించి
తిని. ఇందుమతీదేవిగారిని నే నెప్పుడో చూచియేయుంటినని
నాకు జ్ఞాపకము. ఆమెతండ్రిలు జోగారావుపంతులుగారు,
రామచంద్రరావుపంతులుగారు, సీతారామయ్యపంతులుగారు,
వేంకటరావుపంతులుగారును నాకు మిత్రకోటిలో చేరినవారు,
నాయంగు మిక్కిలి యనుగ్రహముగలవారు. పూర్వాచార
పరాయణులు, దేవబ్రాహ్మణ భక్తితత్పరులు. అందు జోగా
రావు పంతులుగారు గొప్పలౌక్యులు జమీందారులు నయ్యును,
జైదికకర్మాసక్తులై హవిర్యాగముచేసి దీక్షితులై యవిచ్ఛి
న్నాగ్నిహోతులైరని వ్రాయుట కంతయు సంతసించు
చున్నాను.

అట్టి జోగారాయదీక్షితులుగారి పుత్రీరత్నమగు ఇందుమతీ
దేవి నవనాగరకతలోఁ బడక సనాతనధర్మ తత్పరయైయుండె
ననుట కచ్చెరువుపడ నవసరములేదు. కనుకనే యామె కవ
యిత్రయై పూర్వాచారము ననుసరించి ‘‘కౌవ్యవళి’’వ్రాయ
దొడంగి యందు మొట్టమొదటఁ పతిభక్తినిగూర్చి వ్రాసిన
పిమ్మట రంగనాయకౌదుల స్తుతించినది.

శ్రీలకు పతికన్న రంగనాథాదులు హెచ్చుకారని శాస్త్ర
ములు తెల్పుచున్నవి. దాని నీగ్రంథము తార్కాణ జేయు
చున్నది.

ఈకౌవ్యవళి మృదుమధురశైలితో మిక్కిలి మనోహరముగా
నున్నది. మంచిభావము లిం దిమిడియున్నవి. అటనటఁగొన్ని
స్వల్పదోషములున్నను

బ్రహ్మశ్రీ పాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు

శ్రీమతి సోమరాజు ఇందుమతీదేవిగారు రచించిన ‘కౌవ్యవళి’
యను ఖండకౌవ్యమును సావధానముగాఁ జదివి యానందించి
తిని. ఇందుమతీదేవిగారిని నే నెప్పుడో చూచియేయుంటినని
నాకు జ్ఞాపకము. ఆమెతండ్రిలు జోగారావుపంతులుగారు,
రామచంద్రరావుపంతులుగారు, సీతారామయ్యపంతులుగారు,
వేంకటరావుపంతులుగారును నాకు మిత్రకోటిలో చేరినవారు,
నాయంగు మిక్కిలి యనుగ్రహముగలవారు. పూర్వాచార
పరాయణులు, దేవబ్రాహ్మణ భక్తితత్పరులు. అందు జోగా
రావు పంతులుగారు గొప్పలౌక్యులు జమీందారులు నయ్యును,
జైదికకర్మాసక్తులై హవిర్యాగముచేసి దీక్షితులై యవిచ్ఛి
న్నాగ్నిహోతులైరని వ్రాయుట కంతయు సంతసించు
చున్నాను.

అట్టి జోగారాయదీక్షితులుగారి పుత్రీరత్నమగు ఇందుమతీ
దేవి నవనాగరకతలోఁ బడక సనాతనధర్మ తత్పరయైయుండె
ననుట కచ్చెరువుపడ నవసరములేదు. కనుకనే యామె కవ
యిత్రయై పూర్వాచారము ననుసరించి ‘‘కౌవ్యవళి’’వ్రాయ
దొడంగి యందు మొట్టమొదటఁ పతిభక్తినిగూర్చి వ్రాసిన
పిమ్మట రంగనాయకౌదుల స్తుతించినది.

శ్రీలకు పతికన్న రంగనాథాదులు హెచ్చుకారని శాస్త్ర
ములు తెల్పుచున్నవి. దాని నీగ్రంథము తార్కాణ జేయు
చున్నది.

ఈకౌవ్యవళి మృదుమధురశైలితో మిక్కిలి మనోహరముగా
నున్నది. మంచిభావము లిం దిమిడియున్నవి. అటనటఁగొన్ని
స్వల్పదోషములున్నను

బహ్మత వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

శ్రీమతి సౌభాగ్యవతి సోమరాజు ఇందుమతీదేవిగారు రచించిన
కౌవ్యావళిని చక్కఁజదివిని. ఆర్యసాధ్వీశీలము నీగ్రంథము
ప్రతిపదము ప్రతిపాదించుచున్నది. రచనమును మొల్ల
మాంబావెంగమాంబల రచనములఁ దలపించుచు లలితమై
యున్నది. సుపవిత్రములగు భావములు, వానిని సువ్యక్త
పఱుపఁదగిన సముచిత వాఙ్మయవైశారద్యమును గల యీ
సాధ్వీమణి ప్రజనోపకారకములయిన సద్గ్రంథములనింకను
రచియించి పేర్వెలయుగాక యని యాశించుచున్నాఁడను.

మద్రాస్

0-2-36

వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి

== అం త ము ==

సతత మెవ్వనినామసంస్మృతి నొనర్తు
ఎవనికూసమ్ము దివ్యమం చేను దలతు
అట్టి శ్రీరంగరాయనామాంకితునకు
పతికి నిది యంకితంబయి పరగుగాత

== కృతజ్ఞత ==

తల్లిదండ్రులలేమిడి దలపనీక
తల్లిదండ్రులు దానెయై తనరె నెవడు
విద్దె కొలదిగ నొరిమెజెప్పించె నెన్వ
డట్టి యగ్రజు రాజేశు నాత్మ దలతు

పతిభక్తి

ప్రథమోర్తి

శ్రీ శుభాకార ఇందిరాచిత్తచోర
పరమమృదుభాష శ్రీరంగ భవ్యవేష
పాపవాక్పరిహార స్వరూపమార
తలచి ధ్యానింతు నిను సంతతమ్ము గతిగ

పావనంబగుమీమూర్తి వదల కెవుడు
చిత్తసింహాసనము నధిష్ఠింపజేసి
ప్రణయసామ్రాజ్యపట్టభాస్వన్నహోత్స
వమ్ము గావించెదను ప్రమోద మ్మెలర్ప

దైవసమముగ మిమ్ము నెదం దలంచి
తమమనోహరనామాక్షరముల వాసి
విధివిరామములేక జపించుచుందు
పెదవులల్లాల్చి గీతి మోగుదును నాథ

జన్మసాఫల్యమయ్యె మీస రణవలన
అక్షయమ్మగు సౌభాగ్య మందుచుంటి
మీదు నామాక్షరశ్రేణి మేరలేక
జన్మతరియింపజేసె నిశ్చయము స్వామి

నిత్యమును క్రొత్తరూపముల్ నెగడుకతన
పలువిధంబుల బూజింప దలపులొదవు
దాన గావించుదాన వందనశతమ్ము
పావనంబగు మీ పాదపద్మములకు

పద్మసంకాశమైన మీపాదయుగ
ఆత్మబాంధవ ధ్యేయమై యలరు నాకు
జలధరశ్యామలమ్ము మీచాయ దృష్టి
పథమునందున నెప్పుడు పాయకుండు

అమలినానందకృతమతినగుచు నేను
యుష్మదీయస్తవమ్ము పద్యోత్కరమున
ప్రియమనోహర మీదగుపేర శాశ్వ
తమ్ముసేసెద నాచంద్రితారకమ్ము

నన్ను నుద్వాహమైన యానాటగోలె
ఏకరీతిగ నాచిత్త మేలుచుంట
లోకసంస్తవ్యనైతి నాలోని మనసు
నతిపవిత్ర మయ్యెగద నా యాత్మనాథ

పరగ నాజన సార్థకపటచు నెద్ది
సర్వసౌఖ్యమ్ములను గూర్పజాలు నెద్ది
సకలకళ్యాణముల నీయజాలు నెద్ది
అద్ది మీపాదసేవ నే నాచరింతు

యుష్మదీయ పదాంభోజయుగ కంటె
ఇతర మెరుగనిదాననై యెసగుచున్కి
ఇహపరంబులగల్గు మహీయములగు
సుఖములను సంపదలను నే జూరగొందు

మీదు ముఖతామరసములో మెలగు మధువు
కొదమకనుదుమ్మెదలు గోలుకొనుచునుండు
నిముసమైన మీమూర్తి కన్పింపదేని
ఆ నిముస మొక్కవత్సరం బగును నాకు

అఘవినాశనకారణమాను సతికి
ఆత్మనాథునిసంసేవ యనుచు బుధుల
శాసనముగాన దాని హృజ్జలజమందు
ఎరిగి పూజింతు మిమ్ము లోకేశునట్లు

రూఢమును సుందరమ్ము మీరూప మేను
నిత్యమును పూజచేసెద నిశ్చలమతి
పరమపావనమైన మీ భవ్యనామ
మను నొనర్చెద జపము సంజనితభక్తి

తమ వదనదీప్తి నామది దనరియుంట
అఘతమస్సంఘమంతయు నణగిపోయె
నిర్మలంబయి దివ్యమై నిత్యమైన
పరమపావనమూర్తి నిన్ బాయకుందు

అరసి దేనినిగూర్చి మాటాడుచున్న
చూడ్కులన్నిప్పి దృశ్యంబు జూచుచున్న
కడగి భోగ్యపదార్థముల్ గుడుచుచున్న
రుచ్యములుగావు మీదగు రూపుకన్న

దై వసములయి నా మనస్తాప మణచి
తనువుభేదంబులేదను త త్వమెరిగి
ఇతరదై వములం దస్మదిచ్ఛమాన్వి
పాలనమొనర్చుచుంటిరి ప్రాణనాథ

తల్లిపేముడిమరపించి తండ్రిగారి
గారవంబును విస్మృతిగలుగజేసి
సోదరీసోదరులు నన్ను నాదరించు
కంటె నెక్కుడుగా మీరు గాంచుచుండ్రు

కనులమూతలలోగూడ కమ్మైన
మీదుమూర్తియె కన్నడి మెలగుకతన
భవ్యగీతపసూనముల్ బంతికట్టి
యుష్మదీయపదమ్ముల నుంతు నాథ

అమలభవదీయసంపార్థనమునదక్క
దేవ నీదేవి క వేరుదృష్టలేదు
కాన పతిదేవతాలభ్యగతులు నాకు
శాశ్వతావాసమునకునై సంగతములు

స్వచ్ఛభవదీయస త్ప్రేమజలధియందు
మజ్జనంబొనరించెద మరలమరల
చిత్తమందు భవద్గుణవృత్తులెల్ల
దోచుచున్నవి పూవులుపూచినట్లు

అతివిశాలసంసరణమహాంబునిధిని
నన్ను దరియింపజేసెడి నావ మీరె
అతిపవిత్రము మామ నాత్మయందు
దేవతాకృతిబొల్చు మూర్తియును మీరె

భాగ్య మాయువు నిత్య మారోగ్యవిభవ
మిచ్చి గాచుత మిమ్ము నా లచ్చిమగడు
బహుళసంతోష ర్తిసంపత్తులొసగి
కాచుతన్ మిమ్ము హరుడును కమలభవుడు

భాగ్యముల కనురూపసౌభాగ్య మిచ్చి
కాచుతన్ నను వాణియు గౌరి లక్ష్మి
పావనమ్మగు మీ పాదపద్మసేవ
విడని వరమిడుదురు తపస్వినులు సతము

* * *

ద్వి యో ర్శి

విమలరాకాసుధాకరసమమనోజ్ఞ
మైన మీమూర్తి నెడబాయ నా ర్తికాదె
గడియకాలమ్ము మీరు నన్ విడచియున్న
అద్ది సంవత్సరంబయి యలరుచుండు

కార్యనిర్వహణార్థమై గ్రామమేగ
త్వన్ననోహరదూషసందర్శనమ్ము
కలుగమికి లోనలోన వ్యాకులతనంద
అధికతరమయ్యె విరహానలార్తి నాథ

మానసాకాంక్షమైన యా మన్మథాగ్ని
సన్నసన్నగ రగిలి నా చారుతనువు
నరనరంబులలోన తీక్షణతను జూపి
మండుచున్నది వేసంగియెండవోలె

అతివిరహవేదనామహాయాసఖిన్న
చిత్తనై రంగనామసంస్మృతిని జేయు
నాకు మీ మంజుమంగళాననసుధాంశు
బింబ మరయంగనై యబ్బురంబుగొల్పె

గ్రామమేగిన నాథునిమోముదమ్మి
 కాననగుటేమి భ్రమయేమో కలయో నిజమో
 అంచు దృష్టేనినిగుడించి యరయునంత
 దృక్పథమునుండి మీమోము దెరల బారె

విభ్రమమయైన కలయైన వేరయైన
 ఆయతముదమ్ము జేకూర్చి మాయమయ్యె
 అరయు టల్లంతలో నన్ను దరుమకున్న
 ఒగ్గి మరియొకతృటి గాంచియుందు మిమ్ము

నిత్యసందర్శనాభ్యాసనియతి సి
 భిత్తిగతచిత్రపటభాను విష్ణుమూర్తి
 ధున్వని యాకాంక్షబూరించుదొరను నధికు
 అంతలో గాంచి మీమూర్తి యరసికొంటి

చిత్తరువటంచు భేదమ్ముజెంద కేను
 ధున్వని ప్రత్యక్షదేవుని తోయజాక్షు
 ప్రవిమలానందరసపరవశతః గంటి
 అస్మదభిమతసిద్ధియా నని తలంచి

సత్యగుణశిష్టు డౌ హరి చల్లనైన
 ఆననసుధాంశుబింబము నరయుకతన
 నా మది కలంతదొరగి యానందమంద
 మిము ధ్యానించుచుంటి భద్రమ్ముగాగ

రాత్రివేళ నొక్క ర్తను రమ్యతల్పు
తలమునంబవ్వళించి మీ తలపు సాగ
దూరమెన్నక మీ పాదతోయజముల
జివ్వననులేచి వ్రాలె నా చిత్తఖగము

అమలమైన మీ పాదపద్మములజొక్కి
చెలగుచున్నట్టి మామకచిత్తఖగము
పరమసౌఖ్యానుభూతిమై పబలి తెలిపె
అనఘ ! మీ సేవలోని యందనమ్ము

జలజబౌంధవవిమలదర్శనమువలన
జక్వాకయుగంబులు సంతసించు
పగిది మీ దర్శనంపునంపత్తిజేసి
అలరితిని మేరమీరి నే నాత్మనాథ

తాము గృహమునవసియించుతరుణమందు
సర్వసుఖములు వెన్నంటి సంచరించు
గడియ యైనను మీరు గన్పడకయున్న
విన్నదనము మొగమ్మునవేలు నాథ

తమ విలోకనభృంగసంతాన మస్మ
దాననకు శేశయము నయందు వ్రాలి
పరమసౌందర్యరసము పిపాసదీర
దాగుచున్నను లవమును తరుగ దార్య

దంతధావశ్యచంద్రికాధన్యమైన
మీ ముఖసుధాంశుబింబంపు మిసిమిసోక
నాదుకందోవదోయి యానందమొందు
నేను గర్వింతు నయ్యది నిత్య మనుచు

తమరు గామాంతరంబేగి తరలిరాగ
చతురగమనతురంగ హేషాప్ర ఘోష
గృహవిధినివర్తనమున చిక్కినను నన్ను
ఎదురుజూడ ప్రబోధించు నెపుడు నాథ

తమరు గామాంతరమ్మున తడసి రేని
నాదుకందోయియందున మీదుకనులు
నాశ్రవఃపుటయుగ ననంతమధుర
మైన మీ కంఠనాదమ్మె యలరు నాథ

మీ మనోహరవిగ్రహోద్దామమహిమ
దృక్పథమునుండి తొలగక తేజరిల్లు
దాని దైవికమని మది దలచుచుంట
బుద్ధి యన్యవిధంబుగా బోవ దీశ

తొలుత నోచిననోములఫలిత మేమొ
అచ్చహాసప్రహాసతీక్షణకబుద్ధి

రమ్యతరమైన గాఢానురాగపదవి
హృదయసీమను నెలకొని ముదముగూర్చె

తనువునందున జీవముల్ దనదుదనుక
పూవులన్ బెట్టి మిమ్ము నే బూజసేతు
తనువు విడనాడి జీవముల్ తరలెనేని
మేలు రంగవై కుంత మేలుదాన

అరుణజలజాతయుగ్మరమ్యములైన
మీదు పాదములను మది బాదుకొనిన
అచ్చపుంబత్తి తొణుకాడ నర్చనమ్ము
చేసి తరియించెదను యశస్థీలనంది

* * *

తృ తీ యో ర్తి

భాగవతదశమస్కంధభాగమందు
భామరగీతలజదువుచు పవ్వళింప
కమ్రతరహాపలావణ్యఘనముగాగ
శ్యామలాకృతి కనుల సాక్షాత్కరించె

అంత సంతోషవిభామం బావరించె
దిగ్గునన్ లేచి త్రిప్పినదృష్టితోడ
అరయ నేమియు గాన్పింపదయ్యె గాని
వింటి తమప్రియవాక్కుల వీను లలర

జలదగంభీరనాదసంశ్రవణమునను
వనమయూరపుగమి మోదపడినయట్లు
మీ నుడినినాదమున్విని మిగుల సంత
సించునంతలో తా మరుదెంచినారు

ఎదుటనిలచితి రానంద మినుమడింప
త్వద్వదనభానుదీప్తిసంస్పర్శనమున
వికసితంబైన పదనారవిందమందు
నూతనవిలాసచయము సంభూతమయ్యె

ప తి భ క్తి

(2)

సత్యగుణముంట హరితోడ సమతగ్గలె
మీకు గావున నెప్పుడు లోకై కనాథు
ప్రపతిని మిమ్ముగాగ నే చింతసేతు
ఇంతకంటెను వలసిన దేమి నాథ

మిమ్ము నిరతమ్ము ధ్యానించి మిగులబత్తి
భజనముంజేయ నా మనోవాంఛ పండె
దేవ మీసన్నిధియె నాకు దివ్యపదవి
ఎంచ సౌఖ్యాంతరమ్ము లే దింతయేని

మనమనోహర మీ రొకమారుగూడ
మామకహృదంతరమునుండి మరలలేదు
నన్న పరిపాలనము సేయు నాథు లగుట
విడనిభజనంబునను మిమ్ము వేడుకొందు

నాదు సంసారసాగర మీదుకొరకు
నొకయయ్యెను మీ పాదన న సేవ
ఇతరవిషయాభిలోలమై యేగనీక
తత్తరణియందు నా మది దనరజేతు

తనువులన్ భేదమేకాని తలప మనకు
ప్రియమనోహర కనరాదు భేదమెందు
ఈ శరీరభేదమును లేదేని నాథ
మన మొకరమన్న పరమార్థమహిమ కలుగు

పతిపదాంబుజసేవను బాయకుండ
దేవతాకృతియనుచు పతిం దలంచి
సకల భూతాదరణము నిచ్చలు నొనర్చి
తగ బ్రవర్తిల్లుసాధ్వయే ధన్యురాలు

జీవితేశ్వరపాదరాజీవసేవ
సేయనై నట్టి సుదతులచి త్తములకు
అనఘ తీర్థాభిగమనప్రయాస లేల
వ్రతముల న్నేమముల గల్గుబడలి కేల

ఏక్షణమ్మున మీసేవ నేనుమరతు
ఆక్షణం బది యుగమట్టు లగును నాకు
పండుగలు పేరటంబులై పరగుచుండు
మీరు నా దృష్టిసథములో మెలగునాల్లు

తనివితీరదు మీ మోముతామరసము
సొబగు నహరహంబును నేను జూచుచున్న
వెరిననుచు లోకమ్ము భావించుననుచు
మమత కుంచింతు వీక్షణమాలికలను

మచ్చిరోమండనప్రభామండలములు
తమయడుగులంట నర్ఘ్యపాద్యంబు లొసగి
నాదు చేలాంచలమున మీ పాదయుగము
తడియిగుర నొత్తెదను భక్తిదనర నాథ

దీప్తిమంతము మీ మూర్తి తేజరిల్ల
 కృష్ణపక్షపునిశలును కేవలమ్ము
 పూర్ణమానిశలట్టులు పొల్చు నాథ
 ఎంతధన్యనా నేనైతి నింతిమీకు

పరిమళోద్గారినవ్యపుష్పముల దెచ్చి
 దండలంగట్టి మీయఱుతం జెలంగ
 ప్రేమ తల్గుకొత్తగ నలంకరించి మీమ్ము
 కదలనీయక కన్నుల గాంచనిండు

కమల నెడదనుబాయనిఘను డెవండొ
 అవనిజాచి త్తపంకేజహంస యెవడొ
 భీష్మజామానసాంభోజభృంగ మెవడొ
 అతడు పరమాత్మ మీమ్ము కాపాడుగాత

ముఖమునందున పడతిని బూనినట్టి
 బమ్మ యాయువునిచ్చుతన్ భాస్కరుండు
 దేహపటుతను పెంపు పొందించుగాత
 మీకు మనప్రేమభావసుక్కులకును

* * *

చ తు థ్థో క్తి

ప్రియమనోహర ! నన్ను దర్శింపనెంచి
నామపుట్టింటికిని ప్రాణయోదయమున
తమరు చనుదెంచినారు తత్సమయమందు
కానబడనైతి సిగ్గున గదిని దాగి

ఆత్మనాథుని పరమకళ్యాణమూర్తి
అరయనీయక నాకు హీభర మదేల
మానసాక్రాంత మాయెనం చేను దలప
మానసంబున మీమూర్తి కాననయ్యె

కాననైతిరిగా యంచు గదినివీడి
వెలుపలికి నేను రాగ నావెనుక దాగి
కన్నులారగ గాంచినకరణి మీరు
సంతసముతోడి మందహాసమ్ము సలిపి

“ ఈవు పతిభక్తిగలయట్టియింతి వనుచు
చెప్పుకొందురు పతియన్న సిగ్గదేల ”
యనుచు వెన్నంటి మీరు మాటాడినంత
పరులు విందురొ యేమొ యన్ భయముగలిగె

ప తి భ క్తి

“ ఏను పరుడనె భయమేలనే లతాంగి
ధర్మబాహ్యంబటే నన్ను తనివిజూడ *
అనుచు సన్నగ మీరు మాటాడినంత
దవులనుండి మిమున్ గంటి తనివితీర

అభిముఖంబున నేను మాటాడకున్కి
కేవలము చూపుచేత మీ భావమందు
అరయ సంతృప్తి కలుగనిదయ్యె నాథ
కాన నను బుజ్జగింపంగ గడగినారు

“ పచ్చకప్పురమా యేమి పలుకు నీది
నీదునుడితేనె కోరిలంగ నాదుచెవులు
తగిననోములు తొలిభవాంతరమునందు
నేని నోచవా యేమొ సుంతేని దేవి

అలితలావణ్యాఖనియైన లచ్చియందు
పద్మజునిముద్దరాల్తైన వాణియందు
కాలకంఠునియర్ధాంగి గౌరియందు
గల గుణంబులు నీయందు గలవటె సతి

కాన నిను కన్నులార నే గాంచి కాంచి
వీనులారంగ నీనుడి విని విని విని
మనసు మరలించువాడ నామాట వినుము
మనసుదీరగ మాటాడుమా లతాంగి ”

అనెడి తమప్రియవాక్కుల నాలకించి
 సిగ్గుచే ప్రతివచనంబు జెప్పనైతి
 ప్రతివచన మీయకుండుట భావమందు
 వ్యాకులతజెంది మెల్లన నరిగినాను

రమణ యంతట సౌధాంతరమున కేగి
 వ్యాకులతతోడ పాన్పునబవ్వంచి
 వేయి తలపోసితిని నాటిరేయి మెల్ల
 అలుకకలిగెనొకో మారుబలుకమి నని

ప్రతివచనమీయ సి గడ్డపడినదయ్యె
 అడ్డపడినట్టిసిగ్గుపై నలుక గదిసె
 గాని సిగ్గునుబోనాడగానికనలు
 కాంత యారేయి కడు నన్ చికాకువెట్టె

ఈశ యానాడు నెలవున కేగినారు
 తాపవార్ధిని ననుద్రోసె తగనిలజ్జ
 నెనరుచిలుకగ నాపయి నేర్పుమీర
 స్వకరలిఖితపత్రికనొండు పంపినారు

పెన్నిధినిగన్న యల నిరుపేదమాడ్కి
 హస్తమునబూని యానంద మందియంది
 లేఖ పఠించితిని మీదు లిపికలితము
 కడుప్రసన్నత నామనఃకంజ మందె

ఆత్మసంతృప్తి'పిబొందె మి మ్మరసినట్లై
పత్తివచనమిని వనరు నామతిని దొలగె
ముగ్ధలకు సిగ్గుబూనుట పోలునన్న
ధర్మ మెద సుస్థిరంబుగ దలపబడియె

భిత్తికలయందు పటములు వ్రేలుచుండ
అందు కృష్ణరూపమ్ము నరసి దాని
తమ స్వరూపంబుగాగ నెదం దలంచి
తగ నలరియుంటి నా చిన్నతనమునందు

చల్దులం దిని నాయీడుసఖుల గూడి
మాడి వనవిహారము సల్పునాడుగూడ
అతితరమనోజ్ఞనీలమేఘాభమైన
మీదుమూరితి మరపునరాదు నాథ

మకురుతనమున చిననాడు మసలుచుండి
గారబమ్మున దినముల గడుపునాడు
అతితరమనోజ్ఞనీలమేఘాభమైన
మీదుమూరితి మరపునరాదు నాథ

అత్తవారన కొత్తలై యలరునాడు
ప్రేమతత్త్వాబు మదిసి చిప్పిల్లునాడు
అతితరమనోజ్ఞనీలమేఘాభ నాథ
మీదుమూరితి మరపునరాదు నాకు

తోటియువిదలతోగూడి యాటలాడి
పాటలన్ గొంతునెత్తి నే బాడునాడు
నీలనీరదఘృణిసమున్నేషమైన
మీదుమూరితి మరపునరాదు నాథ

దేశికునియొద్ద మేఘసందేశకావ్య
పథనముంజేయునాడు భాస్వద్విశాల
నిటలతలభాసిముఖసమున్నిద్రమైన
మీదుమూర్తి యెడంద గంపించె నాథ

అప్పు డిప్పు డటంచు నే జెప్పనేల
మోక్షసాధకమార్గమై పొలుచు కైత
విరచనమ్మున నభిరుచి వెలయువేళ
మీదుమూర్తిని మరచి నే మెలగుటెట్లు

కరముపట్టినదాదిగ మరువలేదు
గిట్టినంతకు మరువను కేవలమ్ము
ఎన్నిజన్మల నెత్తుదు నన్నిటన్ మ
తెప్పటి నైన మీ కింతి నేనె నాథ

నాడు నేడును మిమ్ముల వీడకుండ
తలచుచుంటి దేవునిగ చిత్తంబునందు
తలపు పండెను ముదమయ్యె దైవకృపను
ఇంతమించి యిహపరంబు లేమిగలవు

తమ విశాలాత్మయందు పెద్దగ వసించి
నాదు మెత్తనిమనసులో నాట్యమాడి
బహుళ మానందమెల్ల రూపమ్మగొన్న
మదనగురుడు సుఖమ్మగ మనలమనుచు

* * *

పం చ మో ర్తి

శ్రీకరుడు భక్తలోకవశీకరుండు
కంబుచక్రగదాంబుజకలితకరుడు
చారుశృంగారపీతవాసస్కు డనఘ్ను
డర్శనీయుడు మనకు పాణాధినాథ

మేలిజాజులచే సన్నమాల లల్లి
విరియబూచిన మల్లియవిరులు గూర్చి
జలుగురేరాణిపూలు బంతులుగ గట్టి
అర్చనమొనర్తు మచ్యుతు నాత్మనాథ

వికచమందారసుమముల వేలు దెచ్చి
వలపులలరించు పొగడపూవులను దెచ్చి
సకియతో ముద్దులాడు కేశపునిగూర్చి
ఓల యోలంచు పూజసేయుదము నాథ

నందివర్ధనసుమముల పొందుపఱచి
పుల్లసౌగంధికమ్ముల పోవుచేసి
లచ్చియలరాగు వక్షస్థలంబువాని
కోర్కులలరంగ పూజించుకొంద మీశ

ప తి భ క్తి

నిగ్గువెలిగ్గిక్కు పచ్చగన్నేదుపూల
కమ్మతావులజమ్ము చెంగల్వపూల
లలితలావణ్యఖనియైన లచ్చిమగని
వలపునిలుపంగ పూజింపవలయు నాథ

బహుళకాంచనవర్ణ చంపకచయమ్ము
మంచిమొల్లల గొనివచ్చి మాలలల్లి
శ్రీకటాక్షంబులన్ జిక్కి చెలగువాని
పద్మనాభు నర్చింతము ప్రాణనాథ

మాలతీమృదూలకుసుమమంజరులను
కాంతిమత్కరవీరలతాంతములను
తెలిమొగలిచేకుగములను తెచ్చి హరికి
సిగ నమర్తము భక్తిమీరగను నాథ

చీనిచీనాంబరములను సిరికి నిచ్చి
యంబుజాక్షున కుత్తరీయంబు నిచ్చి
చిత్రకముల ఫాలముల భాసింపజేసి
దంపతీపూజలను సేయుదము హృదీశ

మరువమును దవనంబును మాచిపతి,
బిల్వతులసీదళంబుల వేడ్క దెచ్చి
క్షణమువిడలేక మెలగు నా జంపతులకు
నర్పణము సేయుదమె హృదయాధినాథ

పూర్వజన్మాల మనమును బూజసేయ
 కొదువకాకుండ సంపదల్ గూర్చె నిప్పు
 డట్టి సంపదలన్ బెట్టి యబ్జనిలయు
 బూజసేయుదమా భవాంబునిధితరణు

నవ్యపరిమళశిశిరచందన మలంది
 దీపధూపంబుల నెడంద తెలియనిచ్చి
 దీ ప్తిమై శేషశయ్య శ్రీదేవిగూడి
 వేడుకలజొక్కు శ్రీహరి వేడు డీశ

అర్ఘ్యపాద్యంబులకునైన యంబువులను
 శిరమునందున స్నానముల్ చిలుకజేసి
 కంజనేతుని పాదోదకంబు ద్రావి
 అతిపవిత్రుల మాదుమా యాత నాథ

విమలపూగీలవంగాదికముల దనరి
 పచ్చకప్పురపు తమలపాకువిడెము
 అంబుజాక్షునకు సమర్పణంబుసేసి
 చిత్తగింపుమటంచు పూజింత మార్య

కద కా ద్రాక్ష దాడిమీ కమ్రపనస
 నారికేళామ్ర లికుచ ఖర్జూరముఖ్య
 ఫలములనొసంగి హరిపాదపద్మములకు
 ఎఱగుదము రండు నాథ మోక్షేచ్ఛ లెసగ

అబ్జభవుడు వుండు సురాధిపతియు
నారదాదిమహర్షు లానందమొదవ
మూడుప్రొద్దుల నెవ్వని పూజసేతు
రట్టిహరి వరదాయకుం డగును మనకు

పాణియుగమున దేవి పదములొత్త
శయ్యయై సేవ శేషుండు సలుపుచుండ
లోకముల నేలుచుండు సుశ్లోకు హరిని
గూర్చి పూజింతము పదండు కోరి నాథ

భరతశత్రుఘ్ను లంగదవాయుసుతులు
జాంబవంతుడు నీలుండు సరణిగొల్వ
రత్నసింహాసనంబెక్కి రమణితోడ
పుడమి నేలెడి రాముడు ప్రోచు మనల

ఏమహాదేవి లోకమ్ము లేలగల్గి
ఒక్కరుడు తన్ను నేలంగ నొదిగియుండి
పురుషగౌరవమును జగంబులకుజూపు
ఆపె దేవి మనల గాపాడు నాథ

* * *

శ్రీ రంగ నాథ స్వామి

పూర్వ త ము

శ్రీరంగనాయక శ్రీశేషశయన
వీరదానవగర్వవిధ్వంసి రంగ
పారిజాతాకార ప్రణవానుకార
నారీజనాలోల నలినాక్ష రంగ
యోగిమానసలసదోంకారరూప
యోగిసంభావితాభ్యుదయ శ్రీరంగ
లిఖిలమౌక్తికరత్నహారకేయూర
నిఖిలతత్త్వా త నిఖిలాత్మ రంగ
శంకావినిర్ముక్తసద్భక్తవర్య
కైంకర్యవత్సల కరుణాత్మ రంగ
చందనలసితచర్పాభూషితాంగ
కుందేందుసిత ర్తి కోమలరంగ
చెలువైన పూర్వాద్రీశిఖరమ్మనందు
వెలుగు భానునిరీతి విలసిల్లురంగ
దొరసి కవేరజాదుగ్ధాంబునిధిని
పరిపూర్ణవిధుడవై భాసిల్లురంగ
పరమైన శ్రీరంగఫలవృక్షమందు
పరిపక్వఫలమకాచు భాసిల్లురంగ

పావనసుజనేష్టఫలదానమందు
 దేవధేనువు నీవె దివ్య శ్రీరంగ
 అజ్ఞాన ఘోరసాంద్రాంధకారమున
 సుజ్ఞానదీ ప్తివై శోభిల్లురంగ
 బలవదుగ్రాతిబలసముద్రముల
 కలచు బాడబమివె గంభీరరంగ
 విమలసజ్జనకష్టవిపులాంధకార
 కమలాప్తబింబమై క్రాల్లు శ్రీరంగ
 విలసితాత్మసుభక్తవిమలాంతరంగ
 జలరుహమధుపానషట్పద రంగ
 అరిన్మృపప్రాణానిలాహారభుజగ
 వరభుజాంతరవాసిభార్గవి రంగ
 రాజమహారాజరాజ శ్రీరాజ
 రాజమూర్తాండశ్రీరాజ శ్రీరంగ
 పరమేశ యవ్యయ పరమకళ్యాణ
 పరమాత్మ అపరోక్షభాసి శ్రీరంగ
 కందు నీరూపంబు గనులార నిందు
 ఇందిరాసుందరి నేలిన రంగ
 ఆకలిగొంటి నే నరయంగ నిన్ను
 పాకటంబుగ నిట్లు పార్థింతు రంగ
 శ్రీతజనావ నెల్ల జేరి రక్షించి
 గతిజూపగా నీవు ఘనుడవు రంగ

మతిలేక భ్రమజెంది మరలజాలకయ
 ప్రతతసంసారాబ్ధి బడితిని రంగ
 నీ పాదసేవ నా నెమ్మది న్నిల్పి
 ఈ పాపవారిధి నీదుదు రంగ
 సతతమ్ము గతివంచు జలజాక్షు నిన్ను
 మతిలోన ధ్యానమ్ము మఱిజేతు రంగ
 నీకన్న మఱిలేరు నెనరుచుట్టాలు
 నాకు నీవేదిక్కు నమ్మితి రంగ
 ఇతరుల వేడంగ నెంచదు మనసు
 మతము నీయదెతప్ప మఱిలేదు రంగ
 ఎందుజూచినగాని యేర్పడన్ నీవె
 ముందుగా గననొదు మోహనరంగ
 నీలమేఘశ్యామ నీరూప మేను
 ఆలోకనమునేసి యలరుదు రంగ
 పాపహరంబులౌ పాదపద్మముల
 తాపంబు నశియింప దయజూపు రంగ
 వ్రతసకౌస్తుభశ్రీలచే వెలుగు
 నీవక్షమునుజూడ నియమింపు రంగ
 ఆర్తలోకంబున కభయంబునిచ్చు
 ర్తిగల్గిననిన్ను ర్తింతు రంగ
 కాంతి ముత్యంబుల కడదోసినట్టి
 దంతధావశ్యంబు దలచెద రంగ

పగడంపుకాంతుల పరిహాసించుచును
 నెగడు నీ యధరమ్ము నే నెంతు రంగ
 చంపకసుమముతో సమతభాసించు
 సొంపై ననాసక జూపుమా రంగ
 నీరజంబులమించు నీ యక్షియుగము
 ధీరభక్తులుదెల్పు దెలిసితి రంగ
 శ్రీలక్ష్మి చుంబించు చెలువుటద్దముల
 లాలించు చెక్కిళ్ల లక్ష్మింతు రంగ
 అర్థచంద్రాకృతి నలరు నెన్నదురు
 అర్థింతు జూపు నా యాత్మలో రంగ
 పొంకంపువిలు నేలు భూలతన్ గాంచ
 అంకురించెనుకోర్కి యది తీర్పు రంగ
 అళిసమూహముగేరునట్టి ముంగురులు
 గలుగు నీ శిరమును గాంచెద రంగ
 నానావిభాదీ ప్తనవరత్నమకుట
 మానితమా ని మఱిగాంతు రంగ
 అబలాభిమానివై యలరెద వనగ
 ప్రిబలసాక్ష్యమ్ము చొప్పది నాకు రంగ
 వేదసారార్థంబు వెదుకంగలేను
 నీదయయే నాకు నిఖిలంబు రంగ
 జపములు వ్రతములు సలుపంగలేను
 తపమంచు నిన్నిల్లు దలచెద రంగ

ప్రోవుమా నా పాపపుంజంబు తొలగ

కావుమా నన్నిందు కమలాక్ష రంగ

ఇల నజామీఁళుని నెట్లు ప్రోచితివా

పొలుపొంద నారీతి బోవుమా రంగ

గౌతమపత్నిని గాచినరీతి

పాతకంబులుబాపి పాలింపు రంగ

వాయుపుత్రునిమీద వరలినప్రేమ

పాయక నాయందు పఱపుమా రంగ

తనర ప్రహ్లాదుపై దయజూపినట్లు

అనయ మీయబలను నరయుమా రంగ

ధ్రువుని నేరీతి విలోకించినావా

భవభీత నన్నట్లు పాలింపు రంగ

అంబరీషున కిచ్చినట్టిమోక్షంబు

సంబరమ్మున నా కొసంగుమా రంగ

వైదర్భి నిన్నెద వాంఛింప ప్రేమ

గాదనలేక వేగైగొంటి రంగ

పాతకంబులజేసి పాపినినైతి

నీతప మికనై న నేజేతు రంగ

నీలమేఘముబోలు నీమేనిచాయ

ఏలజూపవునాకు నెటుపోదు రంగ

కలువరేకులబోలు కందోయిసొబగు

వలచితి నేల కన్నటపవో రంగ

ఇందుబింబముసాంపు నేలు నీమోము
 అందముంగనజేయ వదియేల రంగ
 కమలానివాసమ్ము ఘనవక్ష మండు,
 తమిదీరజూపుమా దళితాఘ రంగ
 కనకచేలాంచితకటిసీమవాని
 నిను మనంబునజేర్తు నియతి రంగ
 తాపసవాతమ్ము ధ్యానమ్ముసేయు
 నీపదమ్ములు పూజనీయముల్ రంగ
 పరిపూర్ణరూప నాభావంబునిండ
 మఱిమఱిగాంతు నీ మహిమంబు రంగ
 ఆదినారాయణ యఖిలలోకేశ
 నీదానరా నేను నిఖిలాత్మ రంగ
 పరిపుల్లకుసుమసంభారమ్ముతోడ
 నిరతమ్ము నీపూజ నెఱవేర్తు రంగ
 భావించి ర్తించి పార్థించి పూజ
 కావించి మ్రొక్కెద కమలాక్ష రంగ
 సేవించు నభిమతసిద్ధికై నిన్ను
 గావింపరామేలు కంజాక్ష రంగ
 బంగారుపతకముల్ పదివేలుతెచ్చి
 రంగారగానిత్తు రాజ శ్రీరంగ
 భక్త్యభోజ్యంబుల వలచెదవేని
 లక్ష్మ్యముంచి రచించి లలిగూర్తు రంగ

ఇందుబింబముసాంపు నేలు నీమోము
 అందముంగనజేయ వదియేల రంగ
 కమలానివాసమ్ము ఘనవక్ష మండు,
 తమిదీరజూపుమా దళితాఘ రంగ
 కనకచేలాంచితకటిసీమవాని
 నిను మనంబునజేర్తు నియతి రంగ
 తాపసవాతమ్ము ధ్యానమ్ముసేయు
 నీపదమ్ములు పూజనీయముల్ రంగ
 పరిపూర్ణరూప నాభావంబునిండ
 మఱిమఱిగాంతు నీ మహిమంబు రంగ
 ఆదినారాయణ యఖిలలోకేశ
 నీదానరా నేను నిఖిలాత్మ రంగ
 పరిపుల్లకుసుమసంభారమ్ముతోడ
 నిరతమ్ము నీపూజ నెఱవేర్తు రంగ
 భావించి ర్తించి పార్థించి పూజ
 కావించి మ్రొక్కెద కమలాక్ష రంగ
 సేవించు నభిమతసిద్ధికై నిన్ను
 గావింపరామేలు కంజాక్ష రంగ
 బంగారుపతకమూల్ పదివేలుతెచ్చి
 రంగారగానిత్తు రాజ శ్రీరంగ
 భక్త్యభోజ్యంబుల వలచెదవేని
 లక్ష్మ్యముంచి రచించి లలిగూర్తు రంగ

మరువమ్ము దవనమ్ము మాచిపత్రియును
 కురువేరు చేమంతి గూర్చెద రంగ
 అల్లిబిల్లిగనల్లు నందంపుచలువ
 మల్లెపందిట బత్తి మదినిండ రంగ
 మందిరమ్మునునిల్పి మర్యాదలెసగ
 బృందావనంబులో వెలయించి రంగ
 సింగారమొనరింతు చెలువు నల్దెసల
 రంగారగా నీవురాణిప రంగ
 బాలరూపముతోడ పలుముద్దులొలుకు
 నీలమేఘముదీప్తి నిండిన రంగ
 సిగచుట్టు ముత్యాలచేరులు గడల
 మొగమున నిగ్గులు మురియంగ రంగ
 ఘనరత్న తాటంక కాంతులు దెసల
 ఇనసమ తేజమ్ము నెనయింప రంగ
 శ్రీవత్సకౌస్తుభశ్రీవిలాసముల
 విలాసమ్ముగ జెలగిన రంగ
 ఒకకరాబ్జము కటి నొప్పుగాజేర్చి
 ఒకపాణి నవనీత మొప్పుగా రంగ
 మొలకట్టుగజైలు ముద్దులుగులుక
 బలమైనయూరువుల్ భాసిల్లు రంగ
 శంబరరిపుకోటిశతవిగ్రహముల
 డంబైన నీమూర్తి డంబంబు రంగ

చేరి భక్తిరసమ్ముచెలువారు కనుల
 చూఱగొందుగదోయి శుద్ధాత్మ రంగ
 నవసీతచోర ప్రనందకుమార
 భవపాపనాశన పావన రంగ
 మలచిమదిన్ వేఱు మాటలనుండి
 నిలపి పూజించెద నీమూర్తి రంగ
 సర్వలోకాధార జగదేకపీఠ
 శర్వాదిదేవతాసంస్తవ్య రంగ
 దివ్యలక్షణకళాదేదీప్యమాన
 అవ్యయ అసమాన అఖలేశ రంగ
 భవ్యచిదానంద పరమకళ్యాణ
 దివ్యచారిత్ర సుధీనుత రంగ
 గుణగణాలంకార కోమలాకార
 ఫణిరాజశయన శ్రీపతి దేవ రంగ
 చిదిమినపాల్గారు చెక్కిల్లు గలిగి
 ముదిత యశోదకున్ ముద్దెన రంగ
 గజై లందియలు ఘల్ ఘల్లనిమోయ
 ముజ్జగంబుల మోహమునముంచు రంగ
 ముద్దులన్ గుల్కుచు మురియుచున్ మిగుల
 గద్దరివై యాడు ఘనుడవు రంగ
 గోవత్సములగాయ కోమలపాణి
 శ్రీవేణువలరించి చెలగుదు రంగ

పచ్చలపతకమ్మ ఫాలమం దలరి
 స్వచ్ఛంపుకాంతులన్ చల్లగా రంగ
 నిలువుకస్తూరిబొట్టు నీడలు గులుక
 బలువై నభుజి ర్తి భాసిల్లు రంగ
 కరంబులను పాలకాయలు గదల
 స్వర్ణోత్తరీయశోభలుదేరు రంగ

* * *

ఉత్తర శతము

మిసిమిమిగాడపాలు మెసవుచున్ మిగుల
పసితనమ్మున ముద్దుభాసిల్లు రంగ
పొట్టనిండనుమెక్కి పొదరిండ్లడాగి
దిట్టవై మెలగిన ధీనుత రంగ
ఆగమువలదురాయని తల్లితెల్పు
భోగి గిట్టగజేసి పొలచితి రంగ
పూతనయను నొక్కపొలతిని జంపి
ఆతతసత్కిర్తినందిన రంగ
శకటరాక్షసుబట్టి శౌర్యంబుమిగుల
అకలంకమతి జీల్చినట్టి శ్రీరంగ
వాయుతృణావర్తు వడి సంహరింప
ఆయతశక్తిమై నలరిన రంగ
మోమునవంశంబు మోగించుచుండ
భామలు నినుజూచి భ్రమసిరి రంగ
చెన్నారుమకరికల్ చెక్కిళ్లదిద్ది
పన్నీరు కుంకుమన్ పై పూతు రంగ
నుదుట కస్తురిబొట్టునునుపు బింబింప
ఎదుటనద్దముబట్టి యీక్షింతు రంగ

ఘనసుందరుడవైన కమలాక్షు నిన్ను
 మనమున నేప్రోద్దు మరువను రంగ
 పదియారువేలవేపడతులు గోరి
 ఉదయాస్తమయముల నూహింతురంగ
 మునుకొని ధ్యానించి ముగుదలెల్లగును
 ఘను నీదుసన్నిధిన్ గాంచిరి రంగ
 నిన్నునమ్మిన గొల్లనెలతలకెల్ల
 పన్నుగ వైకుంఠపద మీవె రంగ
 ఏరీతి నీవు నన్నేలెదో గాని
 భారమయ్యెను జన్మ పద్మాక్ష రంగ
 మానవంతుడవని మదిని నమ్మితిని
 మానిని ననుబోవుమా శ్రీశ రంగ
 ఏనాతి నినుబట్టి యెందుదాచినదో
 కానరా వీ వెందుగలవో శ్రీరంగ
 ఆనలన్ బెట్టి యేయతివ నిన్నాపె
 కానరా వీ వెందుగలవో శ్రీరంగ
 ఘోరకాంతారముల్ గుమ్మరిల్లితిని
 పారిపోతివి పట్టుబడవు శ్రీరంగ
 పారెడినదులను పరికించినాను
 పారిపోతివి పట్టుబడవు శ్రీరంగ
 వారాశిలో దృష్టిపఱపి చూచితిని
 పారిపోతివి పట్టుబడవు శ్రీరంగ

గిరి వలగొని మీదు క్రిందు వెదకితి
 దొరకవు నీ వెందుతోలగితో రంగ
 తరుచైనధరణిని త్రవ్వి వెదకితి
 దొరకవు నీ వెందుతోలగితో రంగ
 భారంపుకంబాన బరగ వెదకితిని
 పారిపోతివి పట్టుపడవు శ్రీరంగ
 కురుచగా నెందున కూరుచుంటివాకొ
 పరికింపబడవు శ్రీపతి దేవ రంగ
 వీరవైరుల చెండ వెడలితివాకొ
 తారసిల్ల వదెందు ధవళాక్ష రంగ
 గురుతరక్షాత్రము కుదురు నీ కనగ
 పరికించితిని పట్టుబడవు శ్రీరంగ
 కలుకై ననాగేళ్లు గలవారియందు
 పరికించితిని పట్టుపడవు శ్రీరంగ
 పరమధర్మంబులు పాలింపలేక
 తరలిననీ వెందు దాగితో రంగ
 బరువై నధరణికి భారమ్ము దీర్చ
 తరలిననీ వెందు దనరితో రంగ
 అష్టభార్యలసౌఖ్య మాత్మలో మరగి
 ఇట్టుడవై నను నేలవో రంగ
 ఎటుల గావించిన నేను నీదాన
 పటుతర నీమూర్తి భావించు రంగ

యెరుగక యే చేయు నేవాపమైన
 పరగ గణింపుట పాడియా రంగ
 నిన్ను నమ్మినమమ్ము నెనరుతో బోచి
 కన్నతండ్రికి వోలె కావవే రంగ
 ఈవు గాదన్నచో నెవ్వరు మాకు
 కావంగ నేలిక కలడు శ్రీరంగ
 ఈరూపమును దాల్చి యే నుందు ననవె
 ఆరూపమున నిన్ను నర్చింతు రంగ
 పూజింతు నారూపు పొలుపైన దంచు
 పూజింతు నాకోర్కి పొందగా రంగ
 పూజింతు నిను పాపపుంజంబు దెగడ
 పూజింతు పుణ్యముల్ పొందగా రంగ
 పూజింతు పతిసేవ పుణ్యదం బంచు
 పూజించి నే ముక్తి బొందెద రంగ
 ఎవని పూజింప సర్వేష్టముల్ గల్గు
 అవని నామూర్తి నీ వొందు శ్రీరంగ
 కోరను ధనముల గోరను భువిని
 కోర హర్షాదుల గోర శ్రీరంగ
 కోర నంబరముల గోర భూషలను
 కోర పుత్రాదుల గోర శ్రీరంగ
 కోర రాజ్యాదుల గోర బందుగుల
 కోరను మోక్షమ్ము గోర శ్రీరంగ

కోరిన దొక్కటే కోర్కి నాకయ్యె
 మారాడక యొసంగుమా దేవ రంగ
 పతిరంగనాథునిపాదసంసేవ
 సతతమ్ము గోరెద జలజాక్ష రంగ
 పతి రంగనాథుడై పరగిననీవు
 గతివయి న న్నిందు కడతేర్చు రంగ
 మరణకాలమునందు మానసమ్మునను
 వరుమరువనికోర్కి వాంఛింతు రంగ
 వరమిమ్మునా కిదేవాంఛ గావునను
 నిరతమ్ము నమ్మితి నిన్నె శ్రీరంగ
 ఇంతకన్నను నాకు నిహమును లేదు
 ఇంతకన్నను పరంబే లేదు రంగ
 తనకులధర్మమ్ము తగదండు వీడ
 మునుకొని సంసారముననుండి రంగ
 నీసేవ నిరతంబు నే జేయుచుండ
 కాసంతవిఘ్నమ్ము గానీకు రంగ
 కంసారి నీసేవ గావించుపల్ల
 సంసారభారమ్ము సమయింపు రంగ
 ప్రబలసంసారవారాశితీరమ్ము
 అబలనై నే జేరనైతిని రంగ
 నీసేవ జేయుచు నిన్నె ధ్యానించి
 వాసిగాంచగ నెప్పు వాంఛింతు రంగ

నిను నిరాకారుని నే నెంచలేను
 మనవిజేసితి నీకు మన్నింపు రంగ
 మ్రొక్కెడివారల మొనసి వీక్షించి
 క్రొక్కున నవ్వారి గరుణింతు రంగ
 పతి జూచి నిను జూచి భావమ్ములోన
 కుతుకమ్ము సెందెద గుణలోల రంగ
 ఇరువరికిని భేద మెందులే దనుచు
 నిరతంబు భావింతు నేను శ్రీరంగ
 శ్రీరమారమణేశ శ్రితజనాధార
 కారుణ్యధామ శ్రీకళ్యాణరంగ
 శ్రీరంగనాయక శ్రితపారిజాత
 శ్రీరమ్యరూప నిర్జితదైత్య రంగ
 నవమోహనాకార నవనీతచోర
 భవరోగసంహార భవ్య శ్రీరంగ
 జీమూతనిభగాత్ర చిత్రచారిత్ర
 సామవేదస్తుత సర్వేశ రంగ
 ఎచటనోగలవని యెంచంగ నేల
 ఇచటనే మత్పతి వీవౌదు రంగ
 పతిరంగనాథుగా భావమం దెంచు
 సతిని నే పతిపూజ సలుపుదు రంగ
 అనఘు నాపతి బాయనట్టి సద్వరము
 నెనరుతో నా మ్ము నిఖలేశ రంగ

నీభక్తిభావమ్ము నిండించుదాన
 నాభర్తయందున ననుగావు రంగ
 అతివలకెల్లర కఘహారమైన
 పతిసేవ నే జేతు భక్తితో రంగ
 అరయ రజోగుణం బాకృతింబూని
 విరచింతు లోకమున్ విధిరూప రంగ
 సత్వస్వరూపంబు చాలంగబూని
 సత్వాళి రక్షింతు జలజాక్ష రంగ
 కలితతమోగుణాకారమ్ముబూని
 విలయింతు సృష్టిని విశ్వేశ రంగ
 ప్రాకటంబుగ నీ గుణాకర్తృనమ్ము
 శ్రీకరంబుగ ముక్తజేయును రంగ
 ధ్యానమ్ము చాలంటి ధన్యునింజేర
 ధ్యానింప నిన్వినా దైవమ్ము రంగ
 మనమున వాక్కున మహితకర్మమున
 తనరునేకత నిన్ను దలతు శ్రీరంగ
 తిగుణాత్మకంబైన దివ్యంబునైన
 సగుణమూర్తిని నుపాసనజేతు రంగ
 చతురుపాయైకశాశ్వతరాజ్యరూపు
 నుతియింతు సీతామనోనాథు రంగ
 పంచేంద్రియంబుల బట్టి నేమించి
 చంచన్మనోదృష్టి చర్చింతు రంగ

పంచభూతాత్మకప్రద్యోతమాన
కాంచనచేల లోకస్తుత్య రంగ

నవభక్తిపథముల న నాక్ష నిన్ను
ప్రవిమలాత్ముని గోరి ప్రార్థింతు రంగ
నీ పదార్పావిధి నే గోరుదాన
నీ పదర్చకసక్తి నియమింపు రంగ
భూతసంతానప్రభూతసత్కరుణ
చైతన్యరూప ప్రసాదించు రంగ
విద్యోరుబుద్ధుల వినయంబుగఱపి
గద్యపద్యాత్మకకవనమ్ము రంగ
గఱపజేసినయట్టి ఘనాని నాభాత
గఱపినగురు * సతి గావించు రంగ
పతిపేరు శ్రీరంగపతియకాట సతము
మతి నిన్నుభావించు మతిమతి రంగ
నా నేర్చినట్లు ని న్నానావిధముల
పూని వర్ణించితి ప్రోవుమా రంగ
వేదవేదాంతాదివిద్యాప్రవేద్య
ఈ దీననుడి నీకు నింపొనె రంగ

* సహస్రప్రధాన చతురానన

౨. వే. జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు.

బత్తిప్రేరేపింప వ్రాసితి గాని
 సత్తి యరయలేదు జలజాక్ష రంగ
 కొసరి యాత్రేయసగోత్రమ్మనగుచు
 పసనొప్పు కాళ్లూరివంశంబు రంగ
 అందు నే జననంబునందినదాన
 ఇందుమత్యభిధాన నేనాదు రంగ
 ధీరజోగారాయదీక్షితవరుడు
 గారాబుగా నన్ను కన్నయ్య రంగ
 అగును లక్ష్మీనరసాంబ నాతల్లి
 సుగుణసంచయపేటి స్తుతియింతు రంగ
 రాజతంత్రజ్ఞుండు రాజిత ర్తి
 రాజేశ్వరుడు కృష్ణరావు శ్రీరంగ
 గోపాలరావు నా గుణు లగ్రిజన్ము
 లేపున వీక్షింపవే వారి రంగ
 రహి తాయ సత్య సరస్వతుల్ నాకు
 మహి మువ్వురక్కలు మహనీయ రంగ
 నీ దయాదృష్టుల నిండుతన్ మాకు
 సౌదర్యభావము జలజాక్ష రంగ
 గురు భరద్వాజసగోత్రుండు ధరణి
 వరసోమరాజాన్వవాయుండు రంగ
 శ్రీరామచంద్రరాట్ కుమారుండు
 శ్రీరంగరావు నన్ జేపట్టె రంగ

ఉభయవంశంబుల నోమంగ నిన్ను
 అభయప్రదాతను నర్థింతు రంగ
 ఆచంద్రతారార్కమై యొప్పు ద్విపద
 నా చామరచన నానందింపు రంగ
 అక్షయసౌభాగ్య మర్థింపుచుంటి
 వీక్షించి యొసగవే విమలాత్మ రంగ
 స్వస్తి నీ కగుగాత సనకాదివంద్య
 స్వస్తి లోకములకు సంధింపు రంగ
 మంగళం బిదె నీకు మహనీయహంప
 పొంగుచుగైకొని ప్రోవుమా రంగ
 జయమంగళం బిదె జయమంగళమ్ము
 జయ శుభసంధానసచ్చీల రంగ

*
 * *
 *

వే ఐ గో పా ల శ త క ము

శ్రీదేవికరముల చెలువున కుద్దియై
 విలసిల్లు కెందమ్మివిరుల దెచ్చి
 క్షీరసాగరకన్య చిటునవ్వుచాయకు
 న్దొరయైన తెలిమల్లెసదూల గూర్చి
 ఇందిరాసుందరీసుందరాస్యమ్ముతో
 సరియైన వారిజోత్కరము నేర్చి
 మంగళ దేవతామంజునాసికబోలు
 సొగసైన తావిసంపెగలు గూర్చి
 నిన్నుబూజింతు సద్భక్తినియతి నెపుడు
 మాకు నన్యోన్యరాగసంపత్తి నిడుము
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్రచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ఈశిరంబంటించి యెన్నడు మొక్కుదో
 పరభాగ్యదంబు శ్రీహరిపదంబు
 ఈనేత్రయుగమున నెన్నడు గందునో
 కరుణాలవాలు భాసురకపోలు
 ఈకర్ణయుగలిచే నెన్నడు విందునో
 అమృతంబులొలుకు దయాళుపలుకు
 లీకరంబున నెన్న డెరగి పూజింతునో
 సలలితశ్రీవత్సకలితవత్సు
 అనుచు నాయుందిరియావయవా చెయ్యు
 లెల్ల నీకర్పణముసేయ నెంచుచుందు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్రచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

జగదీశ్వరుండవై జగములపాలించు
 కరుణాకటాక్షవీక్షణము నీది
 భూతేశ్వరుండవై భూతసంతానంబు
 పోషించు తల్గుకునెమ్మోము నీది
 గోపాలకుండవై గోపుల నెలయించు
 బహుకోటిమదనరూపంబు నీది
 స్వజనసంతాత్రవై గజభీతి బాపిన
 అభయముద్రాంకమహస్సు నీది
 వేదవేదాంతవాక్యార్థవేద్యు డీవు
 నిన్ను నిరతంబు మదిలోన నిల్పుదాన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పరమప్రభుత్వై న పద్మరేఖలు గల్గి
 అహిమా తాండవం బాడె నెద్ది
 బహుయశోనిధియైన బలిచక్రవర్తిని
 పాతాళభూమికి బంచె నెద్ది
 భర్తృశాపంబున బండయైపడియున్న
 చెలి యహల్యకు మూర్తిజేసె నెద్ది
 కన్నెనిచ్చెడివేళ గడలిచే బంగారు
 పల్లెరాన కడగబడియె నెద్ది
 భక్తజనమానసంబుల సక్త మెద్ది
 అద్ది నీపదాంబుజము ధ్యేయంబు నాకు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

పలుకుపల్కున తేనెలొలుక బల్కెడివేళ
 కలికిచిల్కలు మాటగరచుచుండ
 రామరామా యంచు రమణబాడెడివేళ
 కొసరికొయిలచాలు కూయనేర్వ
 నీలనీరదము వేణీభరంబును జూచి
 నెమ్మిమ్మొత్తమ్ము నాట్యమ్ముసేయ
 మందయానమున నందందున దిరుగాడ
 మత్తేభములు యానమహిమనేర్వ
 అరసి మోదమునంది యర్ధాంగిసీత
 ఆదరించిననీవు నన్నరయ వేమి
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

జయ దేవ పుత్ర జయ నీరదశ్యామ
 జయ జగత్పూజిత జయము జయము
 జయ భక్తపాలక జయ ధర్మవిధిసాధ్య
 జయ రమాహృత్కాంత జయము జయము
 జయ పుండరీకాక్ష జయ మహానలభోక్త
 జయ జలజాతాక్ష జయము జయము
 జయ సత్యపాలన జయ నిత్యకళ్యాణ
 జయ ఘనలావణ్య జయము జయము
 జయ సకలజగత్కారణ జయము జయము
 జయ సురవాతపూజిత జయము జయము
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ముగ్ధమనోంబుజవాస ఘనకిల్బిషవినాశ
 క్రిందమాహ్మదయవిహార వరద
 యాదవసందనా యమపాశఖండన
 క్షణతార్కికృంతన భవ్యశీల
 రఘుకులోదారక రణరంగభీకర
 సీతానుజతృతీయ చిత్స్వరూప
 కర్మావతార సత్కర్మాచరణలోల
 రాధికాలోల యారామఫేల
 పరమమునిగణసన్నతభవ్యనామ
 నిన్ను నిరతంబు నెడద ధ్యానించుదాన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

అలనాడుపాంచాలి వలువలుగోరంగ
 కచ్చి కాపాడినయీశు డేవడు
 దేవతల్ మొరవెట్ట కావగ నూహించి
 వెడలి రక్షించినవీరు డేవడు
 ప్రహ్లాదు డతిభక్తి బ్రస్తుతింపగ మెచ్చి
 స్తంభమువెడలినధన్యు డేవడు
 శరణన్నమాత్రాన కరుణచే కాకంబు
 గాచి పోచినమహాఘను డేవండు
 అట్టి పుణ్యాత్ముడైన సర్వాత్ము నిన్ను
 తలతు సార్థకమై జన్మ తనరుకొరకు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

సీచరిత్రంబుల నియతిమై విన జారు
 ఆనందబాష్ప మర్ఘ్యంబు గాగ
 సీ ర్తి ర్తననియతిజాతముఁ మృ
 తప్రసారంబు పాద్యంబు గాగ
 సీప్రభావంబు వర్ణించి వ్రాసిన పద్య
 మాలిక నవపుష్పమాల గాగ
 సీగుణంబుల వ్రాయు నిఖిలాక్షరంబులు
 చరణపూజాశుభాక్షతలు గాగ
 సీకు లోనైన నాయెద నెరివెడంద
 పీఠముంగాగ నాతిధ్యవిధి నొనర్తు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ఏపుష్పసముడవో యేపత్రరూపివో
 ఏజాతివాడవో యెరుగరావు
 ఏగ్రావరూపివో యేశైలరూపివో
 ఏజాడనుంటివో యెరుగరావు
 ఏభాగ్యరేఖివో యేసాధుమూర్తివో
 ఏమూలదాగితో యెరుగరావు
 ఏచిత్రనటుడవో యేదేహధారివో
 ఏచక్కినున్నావో యెరుగరావు
 సిగ్గరితనంబునెచట నేర్చితివొకాని
 నన్ను నెలయింప నీకొక తెన్నుగాదు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

పాలుమోల రోట పట్టిబంధింపంగ
 కాయంబుదెంచినఘనుడ వీవె
 మన్నెలతీండువో యన్న తల్లికిని లో
 కము నోటజూపినఘనుడ వీవె
 తల్లివద్దను పాలు తగురీతిద్రావుచు
 కొండంతబకునై నకొడుకు వీవె
 యాదవాంగనవోలె నరుదెంచి పాలిచ్చు
 పూతనజంపినపుణ్యు డీవె
 శకటరాక్షసు గూల్చినశౌరివీవె
 పుడమిరాజుల కాధారభూతు డీవె
 క్రియుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

యజ్ఞంబులను జపయజ్ఞంబు నీవౌదు
 పర్వతంబుల హిమవంతు డౌదు
 అఖిలవృక్షములందు నశ్వత్థ మాదువు
 ఋషులందు నారదఋషియు నౌదు
 గంధర్వులందున ఘనచిత్తరథు డౌదు
 సిద్ధులందు గపిలసిద్ధు డౌదు
 తతవనంబులను బృందావనం జౌదువు
 దంతుల నైరావతంబ వౌదు
 ఆయుధంబులలోన వజ్రాయుధమవు
 ధేనువులయందు నల కామధేను వౌదు
 క్రియుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

సుందరాకృతులందు సుమశరుడందురు
 ఘణులందు వాసుకిఘణి వటండు,
 వారివాసులలోన వరుణుండ వందురు
 దండంచుటన్ దండధరుడ వండు
 మనుజులందున మహామనుజాధిపతి వండు
 అసురులలోన ప్రహ్లాదు డందు
 రలపితృదేవుల నర్యము డందురు
 పరగ మృగంబుల హరివ టండు
 తలప పక్షులలో గరుత్మంతు డండు
 బహుళవేగగాములలోన పవను డండు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

అరయ నాగులలోన నాదిశేషుడ వీవ
 ముల్లోకముల మృత్యు వల్ల నీవ
 శస్త్రధారులలోన శౌరి రాముడ వీవ
 మత్స్యంబులందున మకర మీవ
 విద్యులందున బ్రహ్మవిద్య వగుదు వీవ
 ఘనవాహినులయందు గంగ వీవ
 వాదంబులను తత్త్వవాదం బగుదు వీవ
 అక్కరాల సకార మాదు వీవ
 అక్షయంబగుకాలంబ వగుదు వీవ
 సృష్టికర్తవు నీవ రక్షింపు నన్ను
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

సుందరాకృతులందు సుమశరుడందురు
 ఘణులందు వాసుకిఘణి వటండు,
 వారివాసులలోన వరుణుండ వందురు
 దండంచుటన్ దండధరుడ వండు
 మనుజులందున మహామనుజాధిపతి వండు
 అసురులలోన ప్రహ్లాదు డందు
 రలపితృదేవుల నర్యము డందురు
 పరగ మృగంబుల హరివ టండు
 తలప పక్షులలో గరుత్మంతు డండు
 బహుళవేగగాములలోన పవను డండు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

అరయ నాగులలోన నాదిశేషుడ వీవ
 ముల్లోకముల మృత్యు వల్ల నీవ
 శస్త్రధారులలోన శౌరి రాముడ వీవ
 మత్స్యంబులందున మకర మీవ
 విద్యులందున బ్రహ్మవిద్య వగుదు వీవ
 ఘనవాహినులయందు గంగ వీవ
 వాదంబులను తత్త్వవాదం బగుదు వీవ
 అక్కరాల సకార మాదు వీవ
 అక్షయంబగుకాలంబ వగుదు వీవ
 సృష్టికర్తవు నీవ రక్షింపు నన్ను
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

ద్వాదశాదిత్యులం దనరువిష్ణుడ వీవ
 రిక్కమొత్తమున రేరేడ వీవ
 వేదంబులను సామవేదమూర్తివి నీవ
 సురలయందును సురేశ్వరుడ వీవ
 ఇంద్రియంబుల మానసేంద్రియంబును నీవ
 తగభూతములను చైతన్యమీవ
 చెలగి రుద్రిలలోన నలశంకరుడ వీవ
 పరగ యక్షుల ధనపతివి నీవ
 అష్టవసువులయందున నగ్ని వీవ
 ధారుణీధ్రములందున మేరు వీవ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

నిత్యప్రకాశకనిచయంబున నిన్ను
 ఆదిత్యగణ మని యందురయ్య
 వరపురోహితులలోపల నెంచి చూడ బృ
 హస్పతి వని నిన్ను నందురయ్య
 సేనాధినేతృరాజిని నగ్నిగణ్యుడౌ
 షణ్మాతురుం డనజాలుదయ్య
 అమలినసలిలాశయప్రకాండంబున
 అంభోధి వీవని యందురయ్య
 శబ్దముల నీవు ప్రణవసుశబ్ద మండు,
 ఋషులలోనను భృగుమహాఋషి వటండు,
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

కరములా మృదుబిసకాండసౌందర్యధి
 క్కారు లంచును తోడికాంత లెన్న
 దంతములా కుందధావశ్యసుశ్రీవి
 లుంటాకములు నా జెలులు వచింప
 చక్షువులా నీరజాతాభిరూపతా
 సోదరు లని సాటిసుదతు లెన్న
 నుడువులా నిర్జరానోకహస్రసవమా
 ధుర్యహారు లని పొల్తులు వచింప
 మోహినీరూప్తివై సోకమూకగముల
 అడచి యమరుల కమృతంబు నిడవె నీవు
 యుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ఓకృష్ణ ఓజిష్ణ ఓయిరామానుజ
 ఎంతవేడినబల్కు వేమిసేతు
 మకాళిధృతబర్హ ఓభర్మపరిధాన
 ఎంతవేడినబల్కు వేమిసేతు
 సత్యలోకేశ ఓవ్రజవనితేశ
 ఎంతవేడినబల్కు వేమిసేతు
 ఓసురార్చితపాద ఓదీనబాంధవ
 ఎంతవేడినబల్కు వేమిసేతు
 భక్తజనపాల గోపాలబాల పిలువ
 లే నెలుంగెత్తి వాపోవలేను నేను
 యుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

అతులవిలాసరూపాంచితసీలదే
 హంబుభావము జలదంబునందు
 ఆకర్ణదీర్ఘనేత్రాంతసౌభాగ్యంబు
 కమనీయపుండరీకంబునందు
 ముగ్ధమోహనమైన ముఖము సౌందర్యంబు
 పార్వణచంద్రబింబంబునందు
 విశ్వసమ్మోహనవేణుసంగీతని
 స్వానమ్ము వన్య చకమునందు
 కని మురియునాకు నీవె సాక్షాత్కరింప
 కలుగుమోదంబునకు నంతు కలుగునొక్కొక్క
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పరమపావనమైన పదములభాగ్యమ్ము
 పద్మంబులందున భద్రపరచి
 విమలబృందావనగమనలోలత్వమ్ము
 మదగజంబులయందు గుదురుపరచి
 ముడికి నందగరాని ముంగురులన్ సిరి
 కొదమతుమ్మెదలందు పదిలపరచి
 మధురాధరోష్ఠశుంభద్రక్తభావంబు
 బింబఫలాన వ్యాపింపజేసి
 ఎచటి కేగితొ నాకెందు నెరుకషడవు
 విసిగి వేసారిపోతిని వెద వెదకి
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

జంతుసంతానంబు చరియించునియతిలో
 సీన్యప్రీధర్మంబు నెగడుచుండె
 వాదపలతికాళి ఫలియించురీతిలో
 సీమసాందర్యంబు నిండియుండె
 భక్తాగ్రగణ్య లుపాసించుఫక్కిలో
 సీదయావనము సందీప్తమయ్యె
 చిలుకలు గోరువంకలు గూయుకూతలో
 సీరసజత్వంబు నిండియుండె
 పృథ్వీ నెల్లెడ సీవె వ్యాపించియుంటి
 విచ్ఛటచ్ఛట యని నిన్ను నేల వెదక
 కీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.
 నీపదసంస్పర్శ ప్రాప్తిపంపగా తృణ
 జాలంబు పూతమై క్రొలగల్గె
 నీసఖంబులు దాక నానాలతావ .
 ఉత్తమజన్మల నొందగల్గె
 నీకృపాశృప్తిచే నిఖిలాండజంబులు
 జన్మాంతరంబున సౌఖ్యపడియె
 నీయధరామృతపాయినై గోప
 వనితా పాపంబు బాయగల్గె
 నిన్ను నమ్మినవారికి నిశ్చయముగ
 పాపసంచయ మెల్లను భస్మమగును
 క్రియుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

నీపూజలే నాకు నిఖిలసంపద తాను
 నీపూజలే నాకు నిత్యపదవి
 నీపాఠమే నాకు తాపోఽశమనంబు
 నీపాఠమే నాకు నిత్యతపము
 నీధ్యానమే నాకు నధ్యాత్మపఠనంబు
 నీధ్యానమే నాకు నిత్యధనము
 నీప్రసంగమే నాకు నిత్యభాగ్యద మ్మాను
 నీప్రసంగమే నాకు నిత్యనీతి
 నీకు నాకును నీరీతి నెమ్మియొదవ
 కోరి నినునెంచు నాకింక కొదువలేదు
 యుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

నీపూజనేయనిపాపులచేతులు
 మొండిచేతులుగావె మోహనాంగ
 నీ ర్థములనాడనేరనిపదములు
 దుష్కవిపదములు దురితదూర
 నీధ్యానపాఠంబునేర్వని రసనంబు
 తాళదు శ్రాఖియా దంతివరద
 నీదుసంస్మరణ సన్నియతినేర్వనిజన్మ
 కఠినపాపాణంబు కంజనేత్ర
 మహిని నినుగొల్వనేరని మానవుండు
 మానవుడుగాడు కేవలవానరుండు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

నారాయణా నీదు నామమంత్రముచేత
 కాలవే దుర్దోషకాననములు
 దేవదేవా నీదు దివ్యకీర్తనచేత
 దురితరోగంబులు తూలిపోవె
 శ్రీరమాధవ నీదు సేవామృతముచేత
 దుఃఖజాలంబులు తొలగిపోవె
 గోవింద నీ భవ్యగుణకీర్తనముచేత
 భూతసంతానంబు పొగిలిపోడె
 రామనామాక్షరామృతరసము గోల
 కష్టసంచయ మెంతయు కలగిపోడె
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పావనంబగు నీదు పదపద్మయుగళంబు
 జూచుట యెన్నడో సుందరాంగ
 కనకాంబరముదాల్చి కాళిలు నీమూర్తిని
 అర్పించు టెన్నడో యమలరూప
 చెవులార నీ వచఃప్రవిమలమధురిమ
 వినగల్గు టెన్నడో వేదవేద్య
 చంచరీకంబులమించు నీ కురులను
 సవరించు టెన్నడో చారుహాస
 అభయముద్రాభిసూచిక రాంగుళముల
 స్పర్శలభియించు టెన్నడో పరమపురుష
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ఘనవైజయంతి నే గానుగా యైన నీ
 అక్కునదనరుభాగ్యంబుగలుగు
 కనకాంబరమునైన గానుగా యైన నీ
 కటినాశ్రయించుభాగ్యంబుగలుగు
 కౌస్తుభమణినైన గానుగా యైన నీ
 గళసిమవేలుభాగ్యంబుగలుగు
 కమ్రంపుసంకేని గానుగా యైన నీ
 యధరపీయూషభాగ్యంబుగలుగు
 బర్హిపింఛంబుగానైన వరలనైతి
 వరలుచో మౌళిభూషనై మురియుదాన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ననుబాసి నీవెందుచనితి కృష్ణా యంచు
 పడతియొక్కతె చేయిబట్టి యడుగ
 ఇన్నాళ్లు పోయి నీవెందుదాగితొ యంచు
 చెలియయొక్కతె ముందునిలిచి యడుగ
 మగువల నెవ్వరిమరిగియుంటి వటంచు
 తరుణియొక్కతె వెంటదగిలి యడుగ
 ఏధనాంగనయింటి కేగియుంటి వటంచు
 ఉవిదయొక్కతె పజ్జనుండి యడుగ
 తత్తదుచితప్రసంగంబు చిత్తమలర
 జేసి సుఖవార్ధి దేలెడి భాసురాంగ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

చెలియలొకన్నియన్ జేపట్టితివి గదా
 భక్తపాపం బెట్లు పాయజేతొ
 స్తన్యచానంబిచ్చుచాన గూల్పితి గదా
 భక్తపాపం బెట్లు పాయజేతొ
 మేనమామనుబట్టి మృతునిజేసితి గదా
 భక్తపాపం బెట్లు పాయజేతొ
 ఆడదానినిబట్టి యవనిమట్టితి గదా
 భక్తపాపం బెట్లు పాయజేతొ
 ఔనులే యెన్నిచందాలకైన గాని
 తగియెయుందువు ని న్నెట్లు పొగడవచ్చు
 యుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

నీరాడునెలతల చీరలు హరియించి
 ధూర్తతాకృతివైన టొంగ వీవు
 బంధువు బంధించి పంచత్వమొందించి
 బాంధవదోహినా పరగి తీవు
 సత్యభామాచారుచరణతాడనమంది
 మొక్కిన యువతిలోలుడవు నీవు
 గోపుల నెలయించి గోక్షీరముల ద్రావి
 బలసిన బాల్యచాపలుడ వీవు
 ఈమౌనర్చినదంతయు నింతెయైన
 ని న్విన్నాదైవమున్ గొల్వనేర నయ్య
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పేదపాటుండిచ్చు పేలాలు మెసవితి
 గతిసేకులేదె రక్కసులగొంగ
 విదురుగేహంబున విందారగించితి
 జాతిసీతులులేవె జలజనయన
 చక్రమూనక చేతు సారథ్య మనిచెప్పి
 తప్పి పట్టగలేదె ధర్మరూప
 పొగరుగిబ్బలబట్టి పొంకంబడంచితి
 పాణిప్రియతలేదె పద్మనాభ
 ఔనులే భక్తసంరక్షణాభిరతిని
 నెగడితివి నీకు చేయరానిదియు గలదె
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పేదబాపనుడిచ్చు పేలాలు దిను నిన్ను
 ధరణీశుడంట మాతప్పు గాదె
 కడగి సూతునియింటకుడిచిన నీమూర్తి
 పరిపూతమనుట దబ్బటయ గాదె
 శబరియెంగిలిపండ్లచవులజూచిన నిన్ను
 పురుషోత్తముడన దుర్బోధ గాదె
 వల్లవీమానంబు కొల్లగొట్టిన నిన్ను
 సంయమివంట దోషంబు గాదె
 ఎంతజూచిన దోషంబు లెసగె నైన
 నిను నిరాకృతిగాగ ధ్యానించుదాన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

ముఖచుంబనకి, యామోహంబు వెలయించి
అలనాగ్నజితి ప్రేమ నాచికొనగ
పాదనా కసంవాహనాలోలత
నెఱయంగ భద్ర బంధించికొనగ
గాఢపరిష్కృంగకలన సుఖశ్రీద
యై మిత్రవింద మే నదిమికొనగ
బింబాధరస్యందిపీయాషపానప్ర
మత్తయై కాంది గుత్తకొనగ
సుఖవిలాసస్పృహ న నీచూడ్కులకును
దీనురాలిని నే నెట్లుగాననగుదు
శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తవోర
భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

సాత్రాజితీచారునేత్రాంచలాలోల
దృక్ శాతబాణబంధితుడ వగుచు
రుక్మిణీమృదుతనూరుక్మప్రభాచ్ఛటా
కర్షితనిజమనఃకంజు డగుచు
జాంబవతీహస్తజలజప్రసాధిత
విజితా కుంతలవ్రజుడ వగుచు
లక్షణాకరమూర్తి లక్షణాకరపరి
ష్కృతకటిసావర్ణచేలు డగుచు
మరగిపోయిన నీవు నామాట వినుడె
వెరినై నిన్ను నిట్లు భావించుగాని
శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తవోర
భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పొట్టనిండకపోయెబో నీకు వ్రేపల్లె
 లీల వెన్నల దొంగిలింపకున్న
 పొద్దుపోకడలేదుపో నీకు వ్రేపల్లె
 గడగి గోవులనెల్ల గాయకున్న
 కట్టబట్టలులేనిగతినొందియుందుబో
 వ్రేతచీరల దొంగిలింపకున్న
 ఊరు పేరునులేకయుందుబో తొలినాడు
 మేనమామను మిత్తిమెసవకున్న
 అబలనై నిన్ను బోవుమం చడుగుచుండ
 నీటుగందు వేరెరుగని నీటుగలదు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

కులగోత్రములదాచి గుణజాలములబాసి
 పరగంగ శ్రీకృష్ణ భావ్యమటర
 వావి వరుస బంధువర్గంబు లేకయ
 వర్తింస శ్రీకృష్ణ భావ్యమటర
 తల్లిదండ్రులపేర్ల తారుమారొనరింప
 పద్మనాభా నీకు భావ్యమటర
 పతియైదై వమటంచుభావించు సతులమా
 నముదీయ పరమాత్మ న్యాయమటర
 ఇట్టినడతలు నీకుగా కెందునైన
 లోకులకు గల్గునే ఓయి లోకనాథ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

తల్లిదండ్రులబాసి తా పరులిండ్లలో
 ఉండువానికి ప్రేమ యుండునొక్కొ
 మేనమామనుబట్టి మృతుజేయుఘనునకు
 భక్తులపై ప్రేమ పరగునొక్కొ
 జారత్వ-చోరత్వచతురుడౌపురుషుండు
 శిష్టరక్షణ మెట్లు చేయునొక్కొ
 ఉచ్చిష్టమునుగూడ నుడుగక తిను నరు
 డితరులకై యేమి యిచ్చునొక్కొ
 ఇట్టిలక్షణవంతు ని న్నెరుగలేక
 కొలుచుచుంటిని నిరత మకలుషమతిని
 యుతాకార వల్లవీచి త్త-చోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

నారదముని యెట్టినాణెంబుల నొసంగె
 ద్వాపదీసతి యెంతధనము నిచ్చె
 ప్రిష్టాదు డెట్టిసంపజ్జాలము లొసంగె
 ద్విరదాగ్రగణ్యు డేకరము నిచ్చె
 లంజనాసుతు డెంతయాదరంబును జూపె
 గౌతమసతి యెంతగారవించె
 సనకాదిమాను లేసాయంబు సేసిరి
 ధృవస త్తముం డెంతయవని యిచ్చె
 ఈవియే నీకు వలసినదేని దేవ
 ఈయగా నేర్తు వారల కెక్కుడుగను
 యుతాకార వల్లవీచి త్త-చోర
 భ-గుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పుండరీకాక్ష నీ యండగోరుచునుంటి
 మారుబల్క విదెంతగౌరవంబు
 శ్రీరామచంద్ర నీ చెంతజేరినదాన
 వరము లిచ్చుటగూడ భరమె నీకు
 గోపాలకృష్ణ నిన్ గోరియుంటిగదోయి
 కోరిక లొనగూర్చ భారమానె
 కేశవా సతతంబు ర్తించుచుంటిని
 కరుణజూడ విదేమికటికితసము
 దాసపోషకయని నిన్ను దలచితలచి
 విసిగిపోతిని దయరాదు వేంకటేశ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వడుగుబాపడవయ్యు బలిచక్రవర్తిని
 తిరిపెమెత్తగలేదె దేహియంచు
 శబరియెంగిలిపండ్లు చక్కగా నందీయ
 తిండిపోతన నీవు తినగలేదె
 సూతునింటనుజేరి జాతిభేదమువీడి
 తెంపుమై విం దారగింపలేదె
 పేదకుచేలుండు పేలాలుగొనిరాగ
 మిక్కుటంబుగ బట్టి మెక్కలేదె
 ఇట్టి సూక్ష్ముని నిన్ను దేవేశుడనుచు
 మ్రొక్కితిని మ్రొక్కుచుంటిని మ్రొక్కగలను
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

రావణాసురుగూల్చి రమణిదెచ్చితివన్న
 నాత్మకై పోరాడ నీతియగునె
 తాటకిఖండించి తపముగాచితివన్న
 తరుణినిఖండింప ధర్మమగునె
 రావణిజంపి తద్రమణివేడితివన్న
 బ్రతుకుకై సతివేడ పాడియగునె
 అగ్రజువధియించి యతనితమ్ముని రాజ్య
 మేలించుటలు నీకు శీలమగునె
 ఇవి యధర్మంబులనిజెప్ప నేరితరము
 తిమ్మిబమ్మిని బమ్మినితిమ్మిజేతు
 శ్రీయుతాకార పల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.
 చిత్తజుబారి గాసిల్లివేడుచు రాగ
 రక్కసిముక్కును చెక్కుటేమి
 వనితాశిరోమణి జనకాత్మజనుదెచ్చి
 అనలకుండంబున నునుచుటేమి
 చెట్టుచాటునదాగి చేరి కోతినిజంపి
 తార నేడ్చింప నీ ధర్మమేమి
 మైరావణునిజంపి మఱి వానియర్థాంగి
 నొప్పించుటందు నీ గొప్పయేమి
 గొప్పవా రెట్లుజేసిన తప్పుగాదు
 ఐందజాలికు పు ని న్ననగనేల
 శ్రీయుతాకార పల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

అజ్ఞానకాంతార మంతంబు గావించి
 జ్ఞానాంకురంబుల చల్లరాదె
 మదమోహములను నాయెదనుండి పెడజేసి
 నీనామసుధవెల్లి నింపరాదె
 దోషరోషాశాదిదురితంబులను బాపి
 నీనామసుధవెల్లి నింపరాదె
 కామలోభాదుల కడనొత్తి నామదీన్
 నీనామసుధవెల్లి నింపరాదె
 నీవు నీవని సర్వంబు నీవెయనుచు
 నిను నుపాసించు నను కనుంగొన వదేమి
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

శత్రువర్గముగెల్చి జయమునందినగాని
 రామమంత్రామృతరసము రాదు
 దుష్టజాలముగెల్చి శిష్టుడైననుగాని
 రామమంత్రామృతరసము రాదు
 ఈషణత్రితయంబు నేపడంచినగాని
 రామమంత్రామృతరసము రాదు
 సంసారవర్గంబు సడలించిననుగాని
 రామమంత్రామృతరసము రాదు
 సర్వ మెరిగియు విడక నీచరణములను
 బత్తి నమ్మితి నన్నెట్లు భద్రపరుతొ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

నాశరీరంబంచు నీశరీరంబంచు
 నాది నీదని యెన్నునరులు నరులె
 నామందిరంబంచు నీమందిరంబంచు
 నాది నీదని యెన్నునరులు నరులె
 నాతటాకంబంచు నీతటాకంబంచు
 నాది నీదని యెన్నునరులు నరులె
 నాధేనుతతియంచు నీధేనుతతియంచు
 నాది నీదని యెన్నునరులు నరులె
 బహువిధములై నదృశ్యరూపముల నరసి
 పరమమాయగ గనువారు నరులుగాక
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

అపకారికేనియు నుపకారమొనరించి
 పరమార్థమెరిగినసరసవరులు
 ధర్మమే జీవిసాధ్యంబంచు దలపోసి
 దినములం బుచ్చెడి ధీరవరులు
 పరకాంతలను మాతృభావంబునన్ జూచి
 భువి సంచరించెడిపుణ్యమతులు
 సంతతహరినామసంస్మరణామృతం
 బును గోలి తృప్తులౌ మనుజువరులు
 ధర్మపత్నిని లక్ష్మిగా దలచునరులు
 మాత్రమే నీకు ప్రియులంట మంత్రసాధ్య
 యుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

పతియె దైవంబుగా భావించి మదిలోన
 కాలంబు బుచ్చెడికలికిమిన్న
 అతిథి నభ్యాగతి నాదరంబున గాంచి
 సత్కార మొనరించుచానమిన్న
 పరమపాతివ్రత్యభవ్యశీలల బూజ
 నము సేయునట్టిదా నాతిమిన్న
 పరుషవాక్యంబుల బలుకక సతతంబు
 నుగుణంపుప్రోవై న మగువమిన్న
 నీదుసాన్నిధ్యమందున నిల్చునట్టి
 భాగ్య మార్జించుకొందురు పరలకొనె
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

మందారముల దెచ్చి మాలలగా గూరి
 వింతగా నీమెడ వేతు గృష్ణ
 పున్నాగముల దెచ్చి సన్నయల్లిక లల్లి
 నీకిరీటంబున నింతు గృష్ణ
 బొండుమల్లెల దెచ్చి దండలగా గుచ్చి
 సిగజుట్టి నిన్ను గై సేతు గృష్ణ
 సంపెంగలను దెచ్చి సొంపైనకొస్తుభ
 మణికింద చాల్జేసి కనుదు గృష్ణ
 ఇవ్వియేకాదు పుష్పము లెన్నియేని
 తెచ్చి నీ కర్పణముజేతు దేవదేవ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

సీత నిన్నేరీతి సేవించియున్నదో
 శ్రీరామచంద్ర శృంగారభామ
 లక్ష్మీ నిన్నేరీతి లాలించి యున్నదో
 జిమ్మ రోచిమ్మ సహిమ్మ విమ్మ
 సత్య నిన్నేరీతి సరసాల దేల్చెనో
 మునిలోల గుణజాల కనకచేల
 భీష్మజ నిన్నెట్లు ప్రేమించి యున్నదో
 భక్తాగ్రగణ్యసంసక్తిలోల
 వతెరంగుల వారు నిన్నెలుకొనిరో
 తెరగులన్నిటి మించినదొరపు నీవు
 ధ్రువుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.
 ఎందువర్తింతువో యెరుగరావు గదోయి
 పావనాకార దశావతార
 ఎందునిల్చెదవోకో యెరుగరావు గదోయి
 సౌందర్యజితనైకశతమనోజ
 ఎందెందునుందువో యెరుగరావు గదోయి
 కరుణాకటాక్షపీక్షణమనోజ
 ఎందేగుచుందువో యెరుగరావు గదోయి
 వీరదానవపరిహారకార
 పలుతెరగుల నిను తెలియవలయు ననిన
 తెలిసికొనలేకయుంటిని దేవదేవ
 ధ్రువుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణల వేణుగోపాలబాల.

సాగ్నై నసీమోము జూచినంతనె చాలు
 అఖిలసౌభాగ్యంబు నందినట్లు
 అమలము నీపూజ యాచరించిన చాలు
 పరమేంద్రభోగంబు దొరకినట్లు
 చెలగి నిన్నొకసారి చింతజేసిన చాలు
 ఘనవై భవస్ఫూర్తి గలిగినట్లు
 కనుల నిన్నొకసారి గాంచినంతనె చాలు
 అతులబ్రహ్మానంద మమరినట్లు
 గాగ భావించుచుందు నో కమలనేత్ర
 పాల ముంతో మరెందో నీపాల బడితి
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పండుటాకుల రాల్చిపల్లవించిన తీవ
 కొస లల్లుపొదరింట కసపు జిమ్మి
 పునుగుజవ్వాజినా పాలుపువస్తుల నీట
 ముంపెత్తికొని కలయంపి జల్లి
 ఘనసారతరువుల తను దాన రాలు క
 ర్పూరంబుపొడి జల్లుముగ్గు వెట్టి
 ప్రత్యగ్దర్శాంకురముల మెత్తనిదై న
 నునుపైన తళుకుటాసనము వైచి
 వింతపూవులఫలములదొంతు లేర్చి
 శబరి యాతిధ్యమిడ గొనుస్వామి వీవు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

శ్రీసీత యంకంబు జేరి యధివసింప
 చామరంబులను లక్ష్మణుడు వీవ
 శత్రుఘ్నుడు ధవళచ్ఛత్రంబు ధరియింప
 పాటు లాశ్విర్వచస్స్వస్తి జెప్ప
 రాజరా జగు నేడు రామచంద్రుం డని
 జాంబవంతుడు భేరి చాటుచుండ
 భరతుండు విడెముల భక్తి సభ్యుల య
 వాయుపుత్రుడు సేవ జేయుచుండ
 శ్రీసమాలోక్యపట్టాభిషేకవీర
 మధివసించిన నీవు న న్నరయుమయ్య
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్రచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

శ్రీరామచంద్రమూర్తివిగాగ జన్మించి
 తల్లి కోసలజాత దనుపలేదె
 దివ్యగోపాలాకృతిం భూమి జనియించి
 పరగి దేవకి మోదపరుపలేదె
 వటపత్రశాయివై పృథ్వీస్తలోకాళి
 సృష్టింప బ్రహ్మ సృజింపలేదె
 వామనాకృతి బూని వసుధ దానముగోరి
 చెలగి కశ్యపు పుణ్య జేయలేదె
 నిన్ను గనినట్టి వారును నీవు గన్న
 యట్టివారలు పూజ్య లోయబ్జనాభ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్రచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ఆ విభీషణకిరీటాంచలమణులందు
 ప్రతిబింబితంబయి పరగె నెద్ది
 సీతామహాదేవిచెక్కుటద్దములందు
 ప్రతిబింబితంబయి పరగె నెద్ది
 పాతాళముంజేర బలిని దొక్కినవేళ
 బ్రహ్మాండమును నిండి ప్రబలె నెద్ది
 రణరంగమున సురరాజసూనునకునై
 విశ్వరూపంబు జూపించె నెద్ది
 అట్టిసీచిత్స్వరూపంబు గట్టి కనుల
 మదిని మననముజేసెద మరువకుండ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

శ్రీరమాహృన్నాథు జితదైత్యగణనాథు
 కామితాళిప్రదు కమలపాదు
 నిత్యస్థితానందు నిఖిలలోకసువంద్యు
 సుజనభక్తవిపోషు సుకృతవేషు
 నారదమునిలోలు నందగోధుగ్బాలు
 లోకసన్నతకృత్యు లుప్తమృత్యు
 వేదవిద్యాధారు విశ్వపూర్ణాకారు
 పావనాకారు దశావతారు
 అమలసీతామనోహసు నఘవినాశు
 నిను నెడందను విడక ధ్యానించుదాన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ఏశక్తి గల్గెనో యిల రావణాసురు
 బట్టి జంపినయట్టి జెట్టితనము
 ఏశక్తి గల్గెనో యిల జామదగ్న్యుని
 భంగపెట్టిన హస్తపాటవంబు
 ఏశక్తి గల్గెనో యిల వాలి నొకకోల
 గూలనేసినయట్టి గొప్పతనము
 ఏశక్తి గల్గెనో యిలలోన తాటకి
 దోర్లొల జంపిన దొరతనంబు
 వాని నన్నింటికిని మూలమైన నీదు
 పటుతరాత్మబలంబు నే బ్రస్తుతింతు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణుల వేణుగోపాలబాల.

గజరాజుమొర విని కావ వేంచేసితి
 తన్నుతిన్ గలగొప్పతనము తెలిసి
 అలనాడు పాంచాలివలువల నిచ్చితి
 తన్నుతిన్ గలగొప్పతనము తెలిసి
 అమరాంగనల గావ నవతార మొందితి
 తన్నుతిన్ గలగొప్పతనము తెలిసి
 పహ్లాదు రక్షింప వరనరహరి వైతి
 తన్నుతిన్ గలగొప్పతనము తెలిసి
 మన్నుతిన్ నిల్పి ప్రార్థింతు మానవేశ
 నన్ను బ్రోవగ నీవేల వెన్నుజూతు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

షడ్బ్రచిబహుళభక్ష్యంబు లాశింతువా
 కోరునన్నిటి నొనగూర్చుదాన
 జాతరూపాంబరజాల మాశింతువా
 వేవేలు దెచ్చి కప్పించుదాన
 వన్నెవన్నెలయాటవస్తు లాశింతువా
 బండ్లమీదను దెచ్చి పంపుదాన
 బంగారుసొమ్ములపటల మాశింతువా
 ఎంచలేనన్ని చేయించుదాన
 వేనిగోరిన నీచిత్త మోనగధర
 ఎద దొణకుబత్తితోడ నీకిచ్చుదాన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

అమలినచందన మభిలషించెద వేని
 పొలుపుగా నీమేన బూయుదాన
 పలువిధంబులసూనముల గోరుకొందువే
 జెలగి నీమేన గై నేయుదాన
 మంచికస్తూరి కాంక్షించెదనందువే
 దిలకంబుగా మోము దిద్దుదాన
 పొలుపై నజవ్వాజిపునుగు కోరెద వేని
 తఱుకొత్తునీదేహ మలదుదాన
 అదియిదియటుంచు నేను వే యనగనేల
 ఏదిగోరినగాని నీ కిచ్చుదాన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

మకరంబు గజరాజు మృందించుచుండంగ
 అరిజంప నరిబంపి యరయలేదె
 పాంచాలి సభలోన నంచంపబడి వేడ
 వలువలనిచ్చి కాపాడలేదె
 అపరాధినయ్య నా నెపమెన్నకయ పోవు
 మన్న కాకాసురు నరయలేదె
 ప్రహ్లాదు డతిభక్తి ఎస్తుతింపగ మెచ్చి
 కనకకళిపు బట్టి తునుమలేదె
 వారి ని నీకు నెట్టిసంబంధ ముండె
 నాదుపార్థన నీచెవి నాట దేమి
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

శాంతత్వమునుజూపు సత్వగుణముజూపు
 నీలమేఘచ్ఛాయ బోలువాడు
 కారుణ్యమునుజూపు గాంభీర్యమునుజూపు
 కల్పతరువుభంగి గ్రాలువాడు
 ఐక్యభావముజూపు ఆశ్రితులకు కాపు
 ఆజానుబాహువు లలరువాడు
 దుష్టులదండించు శిష్టులబాలించు
 ధవళాబజ్రత్రనేత్రములవాడు
 మహిమగలవాడు లక్ష్మీసమంచితుండు
 కానరాడయ్యె నెచ్చట గలడొ గాని
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

చిన్నారికూర్చి నీ చిద్విలాసమెగదా
 సీతమ్మ వలలోన చిక్కువడియె
 చారునీలాంబుదశ్యామలత్వమెగదా
 తపసులమనములన్ దగులుకొనియె
 అకలంకమైన నీ ప్రకటాకృతియెగదా
 మును లెడందలగాంచి మోదపడిరి
 బహుకోటిమదనశుంభద్రాప్రమేగదా
 గోపికావితతిచే కోరబడియె
 పరమపావనత్వద్రాప్తవైభవంబు
 నేడు దక్కించుకొందు నా నేర్పుగనుము
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ధవళాబజ్రత్రేత్రములు గల్గినవాని
 బొడ్డుతామరతోడ పొల్చువాని
 కొదమతుమ్మెదనేలుకురులు గల్గినవాని
 జలధరుబోలు మైచాయవాని
 కమనీయమైనట్టికంఠంబు గలవాని
 రాజితపీతాంబరంబువాని
 చక్రగదాశంఖజలజముల్ గలవాని
 కౌస్తుభమణిమంజుకాంతివాని
 నిన్ను గా నమ్మితిన్ నవనీతచోర
 వరములనొసంగి నన్ను కాపాడుమయ్య
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

రా గోపికాలోల రా భక్తమందార
 రా యశోదాత్మజ రార కృష్ణ
 రా రుక్మిణీలోల రా శ్రీతపోషక
 రా బాలగోపాల రార కృష్ణ
 రా రాధికానాథ రా నృగునృపపాల
 రా దేవ పుత్ర రార కృష్ణ
 రా సత్యవాల్మీక రా కుచేలావన
 రా రా జనార్దన రార కృష్ణ
 అనచు పలువిధముల బిల్చుదునుగదోయి
 వచ్చి నాతోడ మాటాడ వలనుపడదె
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

రాగదే గోపాల రాజీవదళనేత్ర
 రమ్మ శ్రీపర విష్ణు రమ్మ కృష్ణ
 రాగదే దధిచోర రాజితకౌస్తుభ
 రమ్మ మధుధ్వంసి రమ్మ కృష్ణ
 రాగదే ప్రజబాల రాజేంద్రపరిపాల
 రమ్మ త్రివిక్రమ రమ్మ కృష్ణ
 రాగదే యోగాత్మ రజతాద్రిచరమిత్ర
 రమ్మ శ్రీవామన రమ్మ కృష్ణ
 నిన్నుబిలిచితి శ్రీధరా నన్ను నేల
 ఇష్టఫలసిద్ధిగావింప నీవగావె
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

దయ సేయగదవయ్య దై త్యేంద్ర సంహార
 దయ సేయగదవయ్య ధర్మరూప
 దయ సేయగదవయ్య ద తామరవిషాద
 దయ సేయగదవయ్య దంతివరద
 దయ సేయగదవయ్య దశరథసత్పుత్ర
 దయ సేయగదవయ్య తత్త్వరూప
 దయ సేయగదవయ్య ధవళాబ్జలోచన
 దయ సేయగదవయ్య దానవారి
 వేగ దయ సేయు మయ్య యో విశ్వరూప
 వేద వేదాంతసంచార విబుధవినుత
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పదిసార్లు నీకథల్ చదువనేర్చిననాకు
 ఇతరపాఠములపై నిచ్చుపోదు
 కవనంబు నీపై న కట్టనేర్చిననాకు
 వర్ణేశ్వరంబు లభ్యంబుగాదు
 ఇహపవిశ్రమము సిదు మహిమగ్రోలిననాకు
 విషయేతరంబులు వేడ్కగావు
 భక్తిని నిన్నెడ్డు బ్రస్తుతించెడినాకు
 అన్యుల ర్తింప నలవిగాదు
 నిన్నునమ్మిన నా కెప్పు నిక్కముగను
 ఇతరదై వంబులంగొల్ప నేన మగును
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

మాకంద ఫలరసమాధుర్యమునకన్న
 రామనామామృతరసము తీపి
 రంభాఫలాంతరరసమధురిమకన్న
 రామనామామృతరసము తీపి
 నారికేళఫలస్థనీరమాధురికన్న
 రామనామామృతరసము తీపి
 దాక్షాఫలాంతస్థరసమాధురులకన్న
 రామనామామృతరసము తీపి
 లనచు నీనామరసమందు నమలినరుచి
 మునులు వల్కగ నమ్మి నే ననుభవించు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.
 మధుసూదనా పిల్వ మారుబల్క విదేమి
 మునిజనార్చితపాద మ్రొక్కుదాన
 వామనా యనివేడ వరము నియ్య విదేమి
 శ్రీనాథ యంజలి సేయుదాన
 దామోదరా పిల్వ దయనుజూడ విదేమి
 శ్రీధరా నిన్ను పూజించుదాన
 కమలనాభా పిల్వ కరుణనింప విదేమి
 జలజాక్ష జోహారు సల్పుదాన
 పలువిధంబుల నుతిజేతు పార్థివేంద్ర
 నందగోపకనందన యిందిరేశ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

దండంబు నీ కిదే దానవాంతకవేష
 కేశవా బహుపాపకృంతనచణ
 జోహ రిదే నీకు శుద్ధసిద్ధారాధ్య
 నారాయణా బహునామరూప
 వందనం బిదే నీకు నిందిరాహృదయేశ
 మాధవా దౌపదీమానరక్ష
 అంజలి నీ కిదే యంభోజినీనాభ
 గోవింద నందాఖ్యగోపబాల
 వందనసహస్రముల జేతు పద్మనాభ
 నను నరసి ప్రోవగారాదె నాగశయన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

శ్రీవాసుదేవ యాశ్రితజనపరిపాల
 స్రద్యుమ్న సకలాఘపటలదూర
 అనిరుద్ధ దేవేశ మునిజనపరిపాల
 పురుషోత్తమా సుధాంబుధివిహార
 శ్రీహృషి కేశ భాసితపుండరీకాక్ష
 నరసింహ బహుకోటినామవినుత
 దామోదరా చతుర్దశభువనవినేత
 జనార్దన యాదిశేషశయన
 ఓయి యచ్యుత సంకర్షణా యతీంద్ర
 అనుచు నీనామసంస్మృతి నాచరింతు
 యుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

నీపాదపద్మంబు నెరి శిరంబున దాల్చు
 బలియెంత యుద్వృత్తభాగ్యయుతుడో
 నీపాదధూ చే నెమ్మేను బూనిన
 గౌతమాంగన యెంత పూతమతియొ
 నీరూపమును గాంచి నిజరూపమును దాల్చు
 నృగు డెంత పుణ్య మార్జించినాడో
 నీయడ్లుదమ్ముల నిగ్గునదీపించు
 కా యు డెంతటి ఘనయశుండో
 పరమపావనమైన నీపదములంటు
 కలిమి నార్జింప నిన్నిట్లు దలచుచుంటి
 శ్రీయతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వెదకి వేదంబుల విధికి నందిచ్చిన
 మత్స్యవతారంబు మరచినావో
 కుంగిపోబోయిన కుధరంబు నెత్తగా
 పరగి కూర్మంబౌట మరచినావో
 ఇల చాపజుట్టగా నెత్తి రక్షించిన
 వరవరాహకృతి మరచినావో
 హరిపరమాత్మ విద్యావ్యాప్తికొరకైన
 నరసింహ రూపంబు మరచినావో
 బలిని పాతాళమును జేర బంచినట్టి
 పరమవామనరూపంబు మరచినావో
 శ్రీయతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

భార్గవాకృతిని భూవరవర్గముం గొట్టి
 వీరతన్ వెలసినవీరు డీవె
 దశరథాత్మజుడవై తండ్రిముదల బూని
 ధర్మంబు తెలిపినధన్యు డీవె
 బలరామమూర్తివై బలుని ద్వివిదు జంపి
 పశ్చాత్తిగొనినట్టిప్రబలు డీవె
 బుద్ధాకృతింబూని సిద్ధాంతముల నిల్పి
 ర్తినిగొనినట్టిమూర్తి వీవె
 కల్కిరూపంబుదాల్చి సంకరులద్రుంప
 ప్రతినబూనిన రాజాధిరాజు వీవె
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

దశరథరాఘవా దయజూడ వేమిరా
 దశవిధవేష సద్ధర్మపోష
 వసుదేవనందనా వాంఛదీర్ప వదేర
 వల్లవవేష శ్రీభావపోష
 కశ్యపసుకుమార కఠినత మానరా
 సిద్ధస్వరూప శ్రీబుద్ధరూప
 జమదగ్నిపుత్రకా భ్రమదీర్ప వేమిరా
 బ్రాహ్మణవేష కర్మప్రపోష
 కోమలాకార పరమవైకుంఠవాస
 మన్మనోవాంఛ రుపమా మాహృదీశ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

భీష్మపుత్రీకసామ్ము ప్రియమైన నీమోము
 కనుటకు యోగులు గాచియుండ్రు
 సత్యభామధనమ్ము సదయమహాహృదయమ్ము
 విబుధులు కన్గొన వేచియుండ్రు
 జాంబవతిఫలంబు జానై నమధ్యమ్ము
 భక్తులు జూడగా పరగుచుండ్రు
 కాందిసామ్ము నీ కమనీయపాదమ్ము
 వేడ్కతో సిద్ధులు వెదకుచుండ్రు
 వారలెల్ల రారీతిని కోరుచుండ
 వేడ్కతో నేను కోరుట వింతకాదు
 యుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణల వేణుగోపాలబాల.

నాగ్నజితీదేవినాణెముల్ నీకురుల్
 సవరింప వేతలు సంభ్రమింతు
 లక్షణభాగ్యమ్ము లలిగందపుంబూత
 పూయగా మునులెల్ల పొంగుచుందు
 మిత్రవిందాదేవి మిత్రంబు నీసేల
 దేవతాసంఘంబు దివియగోరు
 భద్రభాగ్యంబు నీ పాటలాధరమును
 గోల నెల్లరు మది గోరుచుందు
 నీకు దాసానుదాసిని నీదురూపు
 చూడగోరుటలో పెద్దచోద్య మేమి
 యుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

జలధరచయము నీ జాడదెల్పునటన్న
 పడిపోయినట్లుగా పరువులెత్తు
 మలయానిలుండు నీమాటదెల్పునటన్న
 విరికన్నియలగూడి మురియుచుండు
 గంగానదీతరంగములు దెల్పునటన్న
 ఘోషించుగాని నాఘోష వినవు
 అలవసంతుండైన తెలుపునీపథమన్న
 మదనునిజేరి నామాటవినడు
 ఎవరు నీజాడదెల్పుదు రింకనాకు
 ఎందువెదకుదు నీపదంబెట్లు దొరకు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ఘోరకాంతారముల్ కుమ్మరిల్లతి గాని
 కనరావు నీ వెందుగలవొ కృష్ణ
 క్రూరజంతునివాసగుహల గాంచితి గాని
 కనరావు నీ వెందుగలవొ కృష్ణ
 అంతులేనియెడారు లంటి జూచితి గాని
 కనరావు నీ వెందుగలవొ కృష్ణ
 అబ్ధుల నదులెల్ల నరసి వచ్చితిగాని
 కనరావు నీ వెందుగలవొ కృష్ణ
 నిన్ను మాయానరాకృతి కన్నులార
 జూచుటకు కష్ట మెంచను సుఖముపడను
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణల వేణుగోపాలబాల.

సాగసైననెత్తావిసూనంబులను జూచి
 నీమూర్తి లోన ధ్యానించుచుందు
 బర్హిబర్హంబు సౌభాగ్యంబు వీక్షించి
 నీమూర్తి లోన ధ్యానించుచుందు
 శంపాసమంచిత జలదంబు వీక్షించి
 నీమూర్తి లోన ధ్యానించుచుందు
 తరుణారుణాబ్జపత్రముల విలోకించి
 నీమూర్తి లోన ధ్యానించుచుందు
 అవుర నీమూర్తిలోనిమాహాత్మ్య మేమొ
 పక్రతిసౌందర్య మందున వ్యాప్తమయ్యె
 యుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

కౌస్తుభమణికాంతి కమనీయమైన నీ
 నిర్మలాకారంబు నిత్యమనుచు
 నీరవాహోద్ధీప్తనీలత్వహితము నీ
 నిర్మలాకారంబు నిత్యమనుచు
 భక్తజాలాత్యంతభావితంబైన నీ
 నిర్మలాకారంబు నిత్యమనుచు
 లక్ష్మీ నిలయమంగళంబైనయట్టి నీ
 నిర్మలాకారంబు నిత్యమనుచు
 నిత్యతన్ కేవలంబుగ నీకెకూర్చి
 నిన్ను శాశ్వతుగాగ ధ్యానించుచుందు
 యుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

పుట్టింప రక్షింప గిట్టింప గానైన
 సర్వేశ్వరుండ వీ సకలమునకు
 దుష్టుల ప శిష్టుల రక్షింప
 ప్రభుమూర్తి వీవు ప్రపంచమునకు
 ధర్మంబు నిల్పి యధర్మంబు పోదోల
 ధర్మమూర్తివి లోకతతికి నీవు
 భుక్తిని గల్పింప శక్తిని గల్పింప
 అంబాకృతివి నిఖిలంబునకును
 రాజ్యమేలుచునుండెడిరాజు వీవు
 నిన్ను నేనెట్లు వర్ణింప నేర్తునయ్య
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

దశరథాత్మజుడైనదాతను జూపరే
 సతము గ్రుమ్మరుసూర్యచంద్రులార
 జనకునియల్లుడౌ మునిలోలు జూపరే
 వనవాసులౌ మానివర్యులార
 కౌసల్యముద్దులగని సుతు జూపరే
 పుణ్యకార్యాసక్తి గణ్యులార
 సీతాకళత్రుడౌ ప్రరాము జూపరే
 ధర శాసకులైన తండ్రులార
 అనుచు నెల్లర నీకొర కాశ్రయింతు
 వెర్రినై యొక్కరును మొరవినరు దేవ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పోవవా దయతోడ గావవా నన్నిందు
 సీవెగా దిక్కంటి సీరజాక్ష
 వాదాకో నాపైన లేదాకో యనుకంప
 రావాకో ననుబోవ రామచంద్ర
 మానవా కఠినత పూనవా నాచేయి
 కానవా నన్నోయి కమలనేత
 న్యాయమా యిది సాంప్రదాయమా రాకుంట
 భావ్యమా నీకు నోపద్మనాభ
 మర్మమా లేకమాదగుకర్మమా సు
 ధర్మమా నన్ను బోవగా తలచవయ్య
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

గోపికాజనలోలు గోపాలు జూపరే
 పాయకుండెడి యష్టభార్యలార
 నందునిముద్దులనందను జూపరే
 అనయంబుగొల్చెడి జనములార
 దేవకిగారాముప్రోవును జూపరే
 తనయునిదయజూపు తల్లులార
 శ్రీగుక్మిణీసప్రియు నిట జూపరే
 పదియారువేల వ్రేపడతులార
 ఎచటనున్నాడో శ్రీకృష్ణు డెట్లుదొరకు
 తెల్పుడి యని నీకయి దేవురింతు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ఆవాహనము నీకు నైశ్వర్యవిజతేంద్ర
 ఆసనం బిదే నీకు నమలరూప
 అర్ఘ్యంబు నీకు సర్వాధారచిద్రూప
 పాద్యంబు నీకు నో భక్తపాల
 ఆచమనము నీకు నవతారపూరుష
 శుద్ధోదకస్నాన మిద్ధచరిత
 వస్త్రంబు సిద్ధగీర్వాణాదిసన్నత
 యజ్ఞోపవీత మో యంబుజాక్ష
 గంధమిదే నీకు దేవ బంధముక్త
 అక్షతలు నీకు దేవేశ పక్షివాహ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పద్మనాభుడవంచు పాదయుగ్మంబును
 సద్భక్తితో పూజసలుపుదాన
 కమలాక్షుడవని నీ కొమరుగుల్భములను
 అలఘుభక్తిని పూజసలుపుదాన
 శ్రీనాథుడవని నీ చెలువగునూరువుల్
 కలితభక్తిని పూజసలుపుదాన
 కా యమర్దనఘనుడవంచును కటి
 తలముబత్తిని పూజసలుపుదాన
 ఈశుడవటంచు విరిదండ లిచ్చుదాన
 సిరికిపతివని నాభి పూజించుదాన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

విజయుండవని నీదు భుజపూజనము సేతు
 హస్తంబు లర్చింతు నమలగూప
 కమలేశు డవని నీ కంఠంబు పూజింతు
 మోము నర్చింతును ముగ్ధరూప
 నరసింహుడవని నీ నాసిక పూజింతు
 అక్షుల నర్చింతు నఖిలరూప
 పరమాత్మవని నీదుఫాలంబు పూజింతు
 శిరము నర్చింతును చిత్స్వరూప
 అగణితంబైన నీదుసర్వాంగములకు
 పూజచేసెద పుష్పముల్ పోవు సేసి
 యుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

ధూపంబు నీ కిదేతోయజాయతనేత్ర
 దీపంబు శ్రీదేవదేవ నీకు
 నానావిధాహారనై వేద్య మిచ్చెద
 పానీయ మిదె నీకు పద్మనాభ
 పాణిపాదములను ప్రక్షాళనముజేతు
 శుద్ధాచమన మిదె శుభద నీకు
 తాంబూలముంగొమ్ము దైన్యాపనోదక
 నీరాజనము గొను ని లపోష
 మంత్రపుష్పంబు గొనుము సన్మంత్రదీప్త
 ఇదె ప్రదక్షిణవందన మిద్ధచరిత
 యుతాకార వల్లవీచి త్తచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

ప్రవిమలగౌరవభాగ్యంబునకు గాదు
 కుక్షినింపగ కూటికొరకు గాదు
 ఘనమగుద్రవ్యంబు కావలెనని గాదు
 కూతులకొడుకులకొరకు గాదు
 ఇండ్లవాకిళ్లను నీయుమంచని గాదు
 ఆయుష్యభాగ్య మిమ్మించు గాదు
 పుడమిలో సత్కిర్తి పొందుటకును గాదు
 నగలనాణెములపొందగను గాదు
 అక్షయంబగుమోక్షంబు నభిలషించి
 నిన్ను నీరీతిగాగ ధ్యానించుచుంటి
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

సుకరమై పాపసంక్షోభమై నీసేవ
 ఇంపుగల్గించు మాదంపతులకు
 సులభమై చిద్రూపసుఖమైన నీసేవ
 సొంపుగల్గించు మాదంపతులకు
 వ్యక్తమై వేదాంతసక్తమై నీసేవ
 పెంపుగల్గించు మాదంపతులకు
 ప్రమదమై యానందవరదమై నీసేవ
 మంపుగల్గించు మాదంపతులకు
 భాగ్యదంబయి స్వేచ్ఛాప్రభావ మగుచు
 ఇంపునింపు నీసేవ మాదంపతులకు
 యుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాలశతకము

నిగనిగలాడు నీనగుమొగమ్మని వర్ణ
 నము సేతుగాని యన్యమ్ము నెరుగ
 నిద్దంపుచెక్కిళ్లు లద్దంబులని వర్ణ
 నము సేతుగాని యన్యమ్ము నెరుగ
 మధురాధరంబు బింబఫలాభమని వర్ణ
 నము సేతు గాని యన్యమ్ము నెరుగ
 రదములు మల్లికాప్రసవంబులని వర్ణ
 నము సేతుగాని యన్యమ్ము నెరుగ
 ఇంతకాల మదెటో గతియించి పోయె
 కనక వర్ణించుటలు చేతగాదు మీద
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్రచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

కన్నతండ్రిగ నిన్నుగని మంచి చెడు జెప్ప
 కలదు కోరికగాని కానరావు
 మాత జానకి కేవల మాటల జెప్పుకో
 కలదు కోరికగాని కానరాదు
 సౌమిత్రిచెంత నాచరితంబు వినిపింప
 కలదు కోరికగాని కానరాదు
 వాయుపుత్రుని జేరి వాంఛ మనవిచేయ
 కలదు కోరికగాని కానరాదు
 నీవు కనరాకయుండియు నీదువారి
 గూడ కనరాకచేయుట కూడునొక్కొ
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్రచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

చెయి జాచి మెల్లన చేరదీయగరాదె
 గారాబుతనయను గానె నేను
 అభయంబు నొసగి న న్నాదరింపగరాదె
 కనగ ముద్దులపట్టి గానె నేను
 చిరునవ్వుమోవి నాశ్శిర్వదింపగరాదె
 ప్రీతి చేకూర్చెడి కూతు గానె
 చల్లనిచూపులవెల్లి చల్లగ రాదె
 చిత్తంబునిండిన బత్తి లేదె
 నన్ను కూతునుగాగ నానాథు డనఘు
 డల్లుడుంగాగ నెంచి మ మ్మరయలేవె
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పతివి నీవని నేవ పాయక చేసెడి
 తరుణికి మోక్షంబు తప్పదండు
 తండ్రివి నీవని తగ తలపోసెడి
 తరుణికి మోక్షంబు తప్పదందు
 రన్నవు నీవని యాత్మ భావించెడి
 సతులు వై కుంతంబు జనుదురందు
 రాత్మజాతుడ వీవ యని భావమున నెంచు
 సతులు వై కుంతంబు జనుదురందు
 రలమహర్షులు వారివాక్యముల నంత
 రంగమున నటు గనియు నుప్పొంగుదాన
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పరమాత్మ నీకు నాభరణ మీవలెనన్న
 లోభపిశాచంబు లొంగదీయు
 మునిలోల నీనామమును పఠించెదనన్న
 సంసారబంధంబు సడలజేయు
 దైత్యాంతకా నిన్ను తపముజేసెదనన్న
 చపలతాభూతంబు చాటుపెట్టు
 స్వర్ణాంబరా నిన్ను పరికింపవలెనన్న
 ద్వివ్యపటం బడ్డుదగిలియుండు
 మనసు పండదు నీమాయ మాసిపోదు
 వెల్లువై నాయెడంద దీపింపరాదె
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్రచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

కాంతారములయందు ఘనమండ్రు వృక్షంబు
 లందు పడతిజన్మ హైన్యమండు
 గ్రామంబులందున ఘనమండ్రు పశువులు
 నందు పడతిజన్మ హైన్యమండు
 గగనంబునందున ఖిగములు మేలందు
 రందు నెలతజన్మ హైన్యమండు
 జలమున జలచరజాలంబు మేలందు
 రందు పడతిజన్మ హైన్యమందు
 రింతహీనత్వఖనియైన యింతిపుట్టు
 వునె యిడితివేల నాకును బోధపడదు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్రచోర
 భవ్యగుణ ల వేణుగోపాలబాల.

శతసహస్రంబులు శతకంబు లుండగ
ఈశతకంబు నా కేల యనెదొ
వేదశాస్త్రార్థవిద్విద్యత్కవిత యుండ
ఈకవిత్వంబు నా కేల యనెదొ
మత్తేభశాద్దూలమంజువృత్తము లుండ
ఈ సీసమాలిక లేల యనెదొ

హరిభక్తిపుంభావమైనవా రుండంగ
ఈభక్తురాలు నా కేల యనెదొ
ఇట్టిభేదంబు లెరుగనియీశుడ వని
చిత్తశుద్ధినిజేసి వ్రాసితిని గొనుము
శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

పదియేండ్లనుండి నీపై చిత్తమున్ నిల్పి
అర్చింతుగాని నన్నరయ వీవు
పలువేలయక్కరంబుల బెట్టి నిన్ గూర్చి
వ్రాసితిగాని కన్నడవు నీవు
గ్రంథములను నసంఖ్యాకములపఠించి
తినిగాని నీయున్కి తెలియపడదు
వివిధమంత్రములన్ వేడుకమై నేర్చి
జపియించితినిగాని కృపనుగనవు
కృపకునిధివట యామాట క్రిందుచేసి
మాయకున్ తావనన్ చెల్లుమాంత్రికేశ
శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

వేణుగోపాల శతకము

మహాసీయసుగుణసమంచిత నానాధు
 నీభక్తు బోవుమా నీరజాక్ష
 కులముద్ధరించువారల పెక్కురన్ నిల్పి
 మావంశముల నిల్పుమా రమేశ
 ఆజన్మమున్ పూజ లాచరించుటకునై
 సిరుల కల్పింపుమా శేషశయన
 దేవతాపూజను గావించుపట్లను
 చిత్తస్థితిన్ గూర్పు చిత్స్వరూప
 ఇంతకన్నను కోరిక లేమి లేవు
 వీని నిచ్చినచో పదివేలు నాకు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

ఘనుడు కాళ్ళూరుజోగారాయదీక్షిత
 వగుడు నన్గన్నట్టి పండితుండు
 సోమరాజాన్వయశుభ్రాంశువై నట్టి
 రంగరాయుండు నాప్రాణవిభుడు
 నిరతంబు వీక్షణనియతి కల్ములజిల్కు
 ననబోడి శ్రీదేవి నా కుపాస్య
 అలవశిష్ఠునిగూర్చి ఆయకుంధతివోలె
 నాధు నర్చించుటే నాదుకృత్య
 మిట్టిననుభ్రావకండుట యేమి ర్తి
 స్వజనసంతాతవని పెద్దసనదు గలదు
 శ్రీయుతాకార వల్లవీచిత్తచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

శ్రీరమారమణీవిశిష్టమానసలోల
 మంగళం బిదె జయమంగళంబు
 భక్తసంతానదీవ్యత్కార్యపారీణ
 మంగళం బిదె జయమంగళంబు
 గర్భసంస్థితనై కఘనలోకసంతాన
 మంగళం బిదె జయమంగళంబు
 సనకసనందనాద్యనఘతాపసవంద్య
 మంగళం బిదె జయమంగళంబు
 బ్రహ్మరుద్రేంద్రవందితపాదపద్మ
 మంగళం బిదె కొను జయమంగళంబు
 శ్రీయతాకార వల్లవీచిత్రచోర
 భవ్యగుణశీల వేణుగోపాలబాల.

* *

శ్రీ పద్మ వేణుగోపాల అంబర కావ్యాలయము.

2-5